

העולם הזה

איש החודש פרץ ברנשטיין

זה השער לא, צ'דיקים יבואו בו...?
(ראה במדינה)

השבועון המצוייר לאיפורמציה

חובב נליקסון 8. תל-אביב (ליד תיאטרון "אח"י") ת.ד. 186, טל. (ומגן) 66785 פקס: 66785
מחיר: 10 שקלים
מחיר: 10 שקלים
מחיר: 10 שקלים
מחיר: 10 שקלים

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כחל

עורך התכנית:
דוד איתן
הכתב הראשי:
אהרון דולב

עורכי מורים:
פיכאל אלמ, יחיאל בשן, גיזה נבי, איתמר עילם.

משתתפים בקבוצה:
פרנצה גרובמן, רסל חיים, אוסקר סאנדר, סיליה טיארי, יצחק לבני, צבי שש.

ראש-משרד: ירושלים
דוד רובינר

סומרי-חן:
מונטי גייקובס, נביראל דנון, שמואל מירון.

הפז': העולם הזה כע"מ, דפוס ישראל, תל-אביב

21.2

תוך בעיני צעיר כמחנה, בן לאומה רחוקה, הרגיל לעתונות הטובה ביותר בעולם. כתבת, איפוא, אל זוגר שקולניק ובי קשתיו לכתוב לנו את דעותיו, מסתבר שהוא צעיר שגולד וגדל באוירה אדוקה, אך פרש ממנה, למד עברית בסמינר רבני, וזו דעתו: "הוא (העולם הזה) חסון ומרגיז. הוא אמין-לב. הוא כתוב בסגנון מצוי, לעתים קרובות סגנון של אמר - ותמיד מרענן. אין התחמקות ואין גיבוב מגעיל של מליצות, שהוא אופייני לכתביה העברית הרגילה. אולם כי מדור 'קורא יקר' מסתכל העיתון יותר מדי בסבירות של עצמו, ולעתים קרובות המדור ארוך מדי. אין ספק שהוא בלתי-תלוי - תופעה יוצאת-דופן בעתונות הישראלית, אם איננו טועה. אולם בולטת כעמודיה השפעת השמאל הקיצוני. (הסכנה של השפעה זו אינה בתי

החידון המוסיקלי
החל מן השבוע הבא יפרסם "העולם הזה" סדרה של ארבעה חידונים מוסיקליים שבועיים. כל חידון יכיל 10 שאלות על נושא מסוים (יצירות, מחברים, אופירות, מבצעים). הקוראים יתבקשו לרשום לעצמם את התשובות הנכונות ולגזור את התלוש המצורף לכל חידון. את התשובות לכל ארבעת החידונים, בתוספת ארבעת התלושים יש לשלוח למערכת אחרי פרסום החידון האחרון. בין פותרי החידונים נבחרה יוגרדו שני פרסים, שהועמדו רשות "העולם הזה" על-ידי התומכת הישראלית. הפרס הראשון יהיה כרטיס מני חנינה השנתי: כרטיס מני בחירות הרשמי. כן יוגרדו, כפרסי תנחומים, עשרה ספרים מוסיקליים.

צדיק או רשע?
הכתיבה של שאלת-החלל בן יאיר (העולם הזה 278) בדור, בקיץ 1949, בתום הכרעות, כאשר פורקו גדרות השלום, או הועברו ביד עם אנשי מחלקתו לגדרות של שאלת-החלל... הוא היה הפרק הראשון ביותר שאיפסם הזמן על דרכנו. בכל יום היו פלגות נהגו באנשים במחנות, לא הקפידו על מילוי המון באמונים... רצו לתת לאנשים שהיו לגונם קצת. לא כל היה בלפוננו. שאלת-החלל ורב סמלו היו נהגים להקריז מדי בוקר את אנשיהם לפני עולות השחר, להרצם בכבישי המחנה, עוד לפני שיתר הפלגות חשבו להתעורר. פעם קרה מקרה ותחיל הפלגות התחצפו בפני אחד המפקדים החילי נקרא לחדר המפקד ושאלת-החלל ורב סמלו הדביצו בו מכות רצח. לשמע צעקותיו התעוררו כמה מחבריו שרצו לצבור לו אבל גם הם חשפו מכות. באותם הימים בגדר, כל חילי שעבר עכירה היה ענשו העברה לפלגותו של שאלת-החלל. גם בחור האכל היה מנהגת כאלו היה אומירל בצי הצרפתי בעד שהיה סגן באותו זמן. אנכי, מרדן לא התי כרחם את שרתו בליוני החרים הצרפתי?

יצחק בן שלמה, תל אביב

בולנו הרוקים
רומני כי רבים חושבים כמני כי נאה לשמור על עתונתם כעונתם לאחר הקריאה, דבר שקשה מאל לעשותו עם כל הצלצול הבזבז, כי לאחר שהתחילו עובד שנים שלוש אנשים הקוראים בו, הוא תהיה לנצח דפים דפים מפרסום וסרי צורה. אם יהיו שני מהקים במקום אחד, יהיו הדפים קבועים, לא יתלשו ולא יסחבכו.

יהודית כהן, ירושלים

למי הרשיון?
העולם הזה (278) פורסם רשימה (אכזבה לכלה, במדור כמירק) בה מרומז שחומר הנלם ושאר היבוא נעמדים רק על צלחת המפלגה השלטת או המפלגה השותפת לשלטון. ברצוני להעיר את הערותי לכך למספר דברים: לא נכון הוא כי מוסדות ההסתדרות שייכים אך לרש המפלגה השלטת, נדמה לי כי בסוף כונה, המשרד וכי יושבים גם חברי מס' אשר מש' מיהם נעורים במדה לבה מכל היבוא למרות היותם אופוזיציוניים מושבעים של ממשלת כי. כי המוסדות הנ"ל אינם מוסדותיו הפרטיים של כי. כי, ליבוא, אלא מוסדות הקם 85 אחוז ממנו פועלים, מוסדות שגם השכבות הברוניות אוכלות את חמנו ותוצרתו התקלאית. התכנית המוסדות הנ"ל ליריד נאמנות רציוני הסוציאליסטי והדמוקרטי פרושו הנברת יצאו נרבי הניצחון לנשי המפקדים והרעבת המרד גם בהנהגת שיפוח התקלאות.

פרחי כנען
אני מקהה כי מאז פרסומם את המכתב על הכנעניות (העולם הזה 278), נמרחם את המכתב על פקלים, בן לא, כן לא... וככו, מה התוצאה? ח"ש, תל אביב לא.

צדיק או רשע?
הכתיבה של שאלת-החלל בן יאיר (העולם הזה 278) בדור, בקיץ 1949, בתום הכרעות, כאשר פורקו גדרות השלום, או הועברו ביד עם אנשי מחלקתו לגדרות של שאלת-החלל... הוא היה הפרק הראשון ביותר שאיפסם הזמן על דרכנו. בכל יום היו פלגות נהגו באנשים במחנות, לא הקפידו על מילוי המון באמונים... רצו לתת לאנשים שהיו לגונם קצת. לא כל היה בלפוננו. שאלת-החלל ורב סמלו היו נהגים להקריז מדי בוקר את אנשיהם לפני עולות השחר, להרצם בכבישי המחנה, עוד לפני שיתר הפלגות חשבו להתעורר. פעם קרה מקרה ותחיל הפלגות התחצפו בפני אחד המפקדים החילי נקרא לחדר המפקד ושאלת-החלל ורב סמלו הדביצו בו מכות רצח. לשמע צעקותיו התעוררו כמה מחבריו שרצו לצבור לו אבל גם הם חשפו מכות. באותם הימים בגדר, כל חילי שעבר עכירה היה ענשו העברה לפלגותו של שאלת-החלל. גם בחור האכל היה מנהגת כאלו היה אומירל בצי הצרפתי בעד שהיה סגן באותו זמן. אנכי, מרדן לא התי כרחם את שרתו בליוני החרים הצרפתי?

יצחק בן שלמה, תל אביב

בולנו הרוקים
רומני כי רבים חושבים כמני כי נאה לשמור על עתונתם כעונתם לאחר הקריאה, דבר שקשה מאל לעשותו עם כל הצלצול הבזבז, כי לאחר שהתחילו עובד שנים שלוש אנשים הקוראים בו, הוא תהיה לנצח דפים דפים מפרסום וסרי צורה. אם יהיו שני מהקים במקום אחד, יהיו הדפים קבועים, לא יתלשו ולא יסחבכו.

יהודית כהן, ירושלים

העולם הזה כחו המדינה כולה, מהדק את חגורתו, אינו יכול להגדיל את הוצאותיו.

כמו עיני
לשון הקונה
בחלון חנות המכולת היה שלט: "כאן מ' דברים הונגריים", אולם כאשר נכ' נסה השכנה ה' אדשה פנימה, החלה לדבר ב' לשונה (מאג'א' רית), העמיד ה' תימני בעל ה' חנות, פנים תמחה. שאלה האשה, בעברית רצוצה: "מי זה מדבר הונגרי?" "הלקוחות ח' השיב התימני. הקורא נח' ברקוביץ, תל-אביב, זוכה ב' פרס השבועי של 1- ל"י.

של המחברת העברית, (פרשה) שהביאה את דב גורדן אל הגדרים. יצחק הללי, ירושלים

המלה החריפה
אם אכן יש תפקיד צבורי לעתונאי, חיי שלום כהן המסיר הפעם את עולמו פמחי קולמוס אחד. אלו אך נמנע מלכתוב את רבתי כמאל בשם כה, נמנע, שלא כאן מלכתוב להנחות את ה' הוא מוצדק או לא, היה מאשר סתם לדון ודברים. אך כמובן שכתבים הנוכחיים יראה מר כמאל בדברים עלובו בלבר. האמנם רוצים אתם כשלוש ילדתי ערבי? תמימני...

האם רבתי כמאל רוצה בשלוש ילדתי ערבי? העולם הזה תמה.

השבת והחולות
טבח אחד: אחי הטעם אל מטבחיו חזר לו טעם. מצא חול על פי קורח מוקד לבו, עזר כרה. "נכל" הוא נודעק חסם "על עמלי איני כלל חסם יומם וליל קשות טרחתי, בשך על בלבלי מרחתי, והנה זו החיה - זעמתי כלל היה. והחול עומד, מקשיב, אך מתקדחה פיו לא משיב. ה'ן בשחיתות לך - ט' ידות! יא המוסר! תורת מידות! דאי מצפון! נימוס נלי! והחול לזעם צלי. כל עת הלה מטיף מוסר - ובטן שונא לא תחסר. נמר, פים תאבונן, יצא, ושב אל מעונן. מרה מילי לו הטבח לאחר כל חלונן שפר.

מוסר השכל נתון כזה: תמיד אדם מוסר יזה לא יינש למעשה. אני תקוה: ילמד מזה גם הור כבוד העולם הזה.

הנוער על עצמו:

"אש!"

להבות, נהרו אל תוך האולם הגדול. בפנים לא דילגה שום רקדנית על הבמה; לא היה זה גם כוכב קולנוע שלמענו פרצו אנשים אלה את השערים. למעלה מאלפיים איש ישבו בשקט (בזכות כרטיסיהם) עקבו אחר המתרחש על הבמה: אבות בית הדין (השופט המחוזי אליעזר מלחי, יצחק ציוניק, בן המשפחה המהוללת, מנהל נמל תל-אביב ומי שהיה מנהל רשות הנגב, ואורי אבנרי) תפסו את מקומותיהם על דוכנם; הקטיגור, עורך-דין שמואל תמיר, ישב לשמאל דוכן השופטים; מתנגדו, המשנה לפרקליט המי חזן, אליעזר ליבסון, הסניגור, התישב מולו, לימין השופטים. לבקשת השופט מלחי, הכי נים מזכיר בית המשפט את הנאשם, חיים פלד.

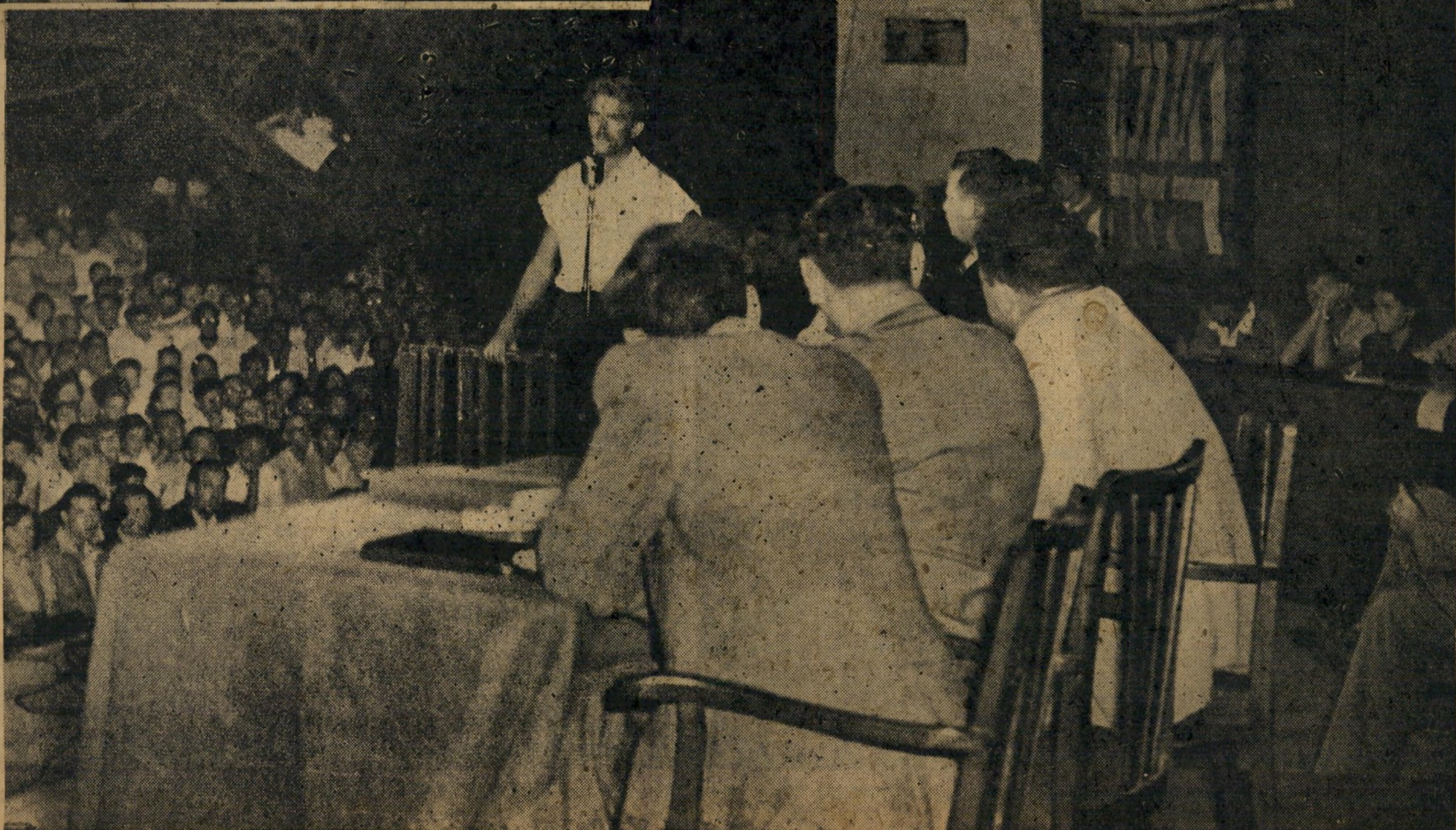
בינתיים הסתדרו הצופים הבלתי-חוקיים מי באגפים, מי על גדרות, ומי במדרגות היציע. אף העצים המקיפים את הקולנוע קלטו מכסה של צופים. הכל התנהל בשקט. השופט מלחי נטל את המיקרופון שעמד על שולחן השופטים, פתח את המשפט בספרו על משפט דומה, שנערך בתל-אביב לפני 20 שנה, בראשותו של חיים נחמן ביאליק. "המשפט הנוכחי", הסביר, "יהיה שונה במי-

כבר לפני הצהרים תלה הקופאי של קול-נוע גררינה שלט קטן, משורטט בכתב יד: "כל הכרטיסים למשפט נמכרו". היחידים שהיו מופתעים מן ההודעה היו אלה שחשבו כי בודאי יספיקו לקנות כרטיס כמה דקות לפני התחלת המשפט הציבורי על הנוער. חצי שעה לפני ההתחלה כבר הצטופפו ליד הקולנוע מאות אנשים — קבוצות מאורגנות או בודדים שלא היו להם כרטיסים.

כמה מהם שלחו מכתב לאחד השופטים, ביקשו כי יתערב לטובתם. "אנו קבוצת אני שים המרגישים את עצמנו כנאשמים ומא-שימים", כתבו. "איננו יכולים להרשות ל-עצמנו לפרוץ דלתות על מנת להכנס. מבק-שים ממך, בכל לשון של בקשה, לאפשר לנו להכנס." הם אפילו היו מוכנים לשלם את המחיר המלא.

אולם היתה זאת קבוצה יוצאת-דופן במק-צת. צעירים — ולא כל כך צעירים — רבים אחרים לא ראו שום סיבה שתחייב אותם לא לפרוץ את הדלת. השוטרים ששמרו על השערים ניסו לעמוד בפרץ, קראו לתגבורת. אך לשוא — לפחות שלושה שעררים נפרצו ולמעלה מאלף מחוסרי-כרטיסים, מלאי הת-

בעמידה ועל העצים. מחקירת עד הקטיגוריה הראשון (למטה) שפתחה את המשפט ועד לעדות הנאשם (משמאל) ישב קהל האלפים מרותק — על כסאות, על הרצפה 'בעמידה' ועל העצים. גם למעלה מאלף הצופים שהתפרצו פנימה שמרו על סדר מופתי באולם.

אבות בית-הדין. למעשה לא היו שלשה אבות בית-דין (משמאל לימין: יצחק ציזיק, אליעזר מלחי, אורי אבנרי) אלא מנהלי המשפט. נסיונו הרב של מלחי כשופט היה אחד הגורמים החשובים ביותר בניהולו המוצלח של המשפט, בשמירה על מהלכו התקין.

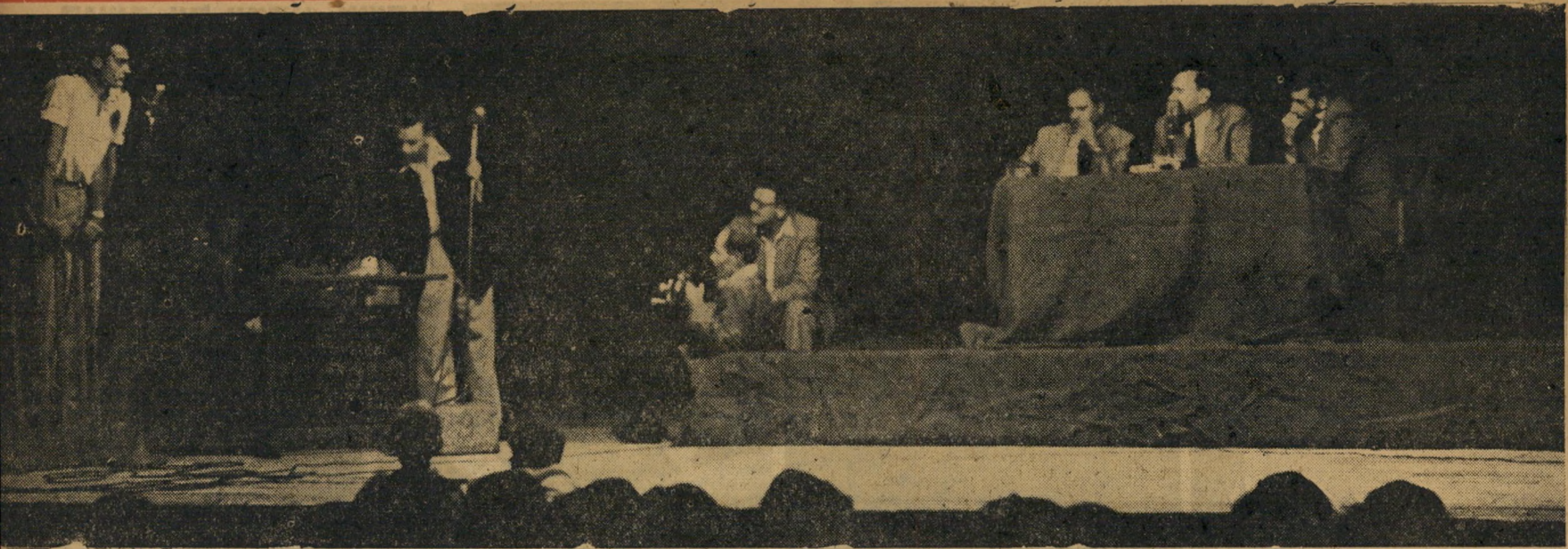

הקטיגור. שמואל תמיר, אשר לפי גילו שייד למעמד הנאשם, נטל על עצמו את הקטיגוריה כתכסיסן ממדרגה ראשונה הצטיין נאום הסיכום שלו בחמימות, הנאום הקצר (נער ידקות) היה למעשה, תביעה מן הנוער "שיקום ויפעל, יותר מאשר קיסרוג של מתנגד.

עך הקטיגוריה. העד הראשון, בנימין נחשון, עונה לשאלותיו של הקטיגור, עורך-הדין שמואל תמיר, שהזמין אותו כעדו. ברקע נראה האולם (הגדול ביותר בארץ) מלא לגמרי.

הסניגור. אליעזר ליבסון, 39, קטיגור לפי מקצועו (משנה לפרקליט המחוז) החליט להחליף צד במשפט זה, כסניגור הצטיין בתפישתו המהירה והעוקצנית, בקו הגנתו הנמיש.

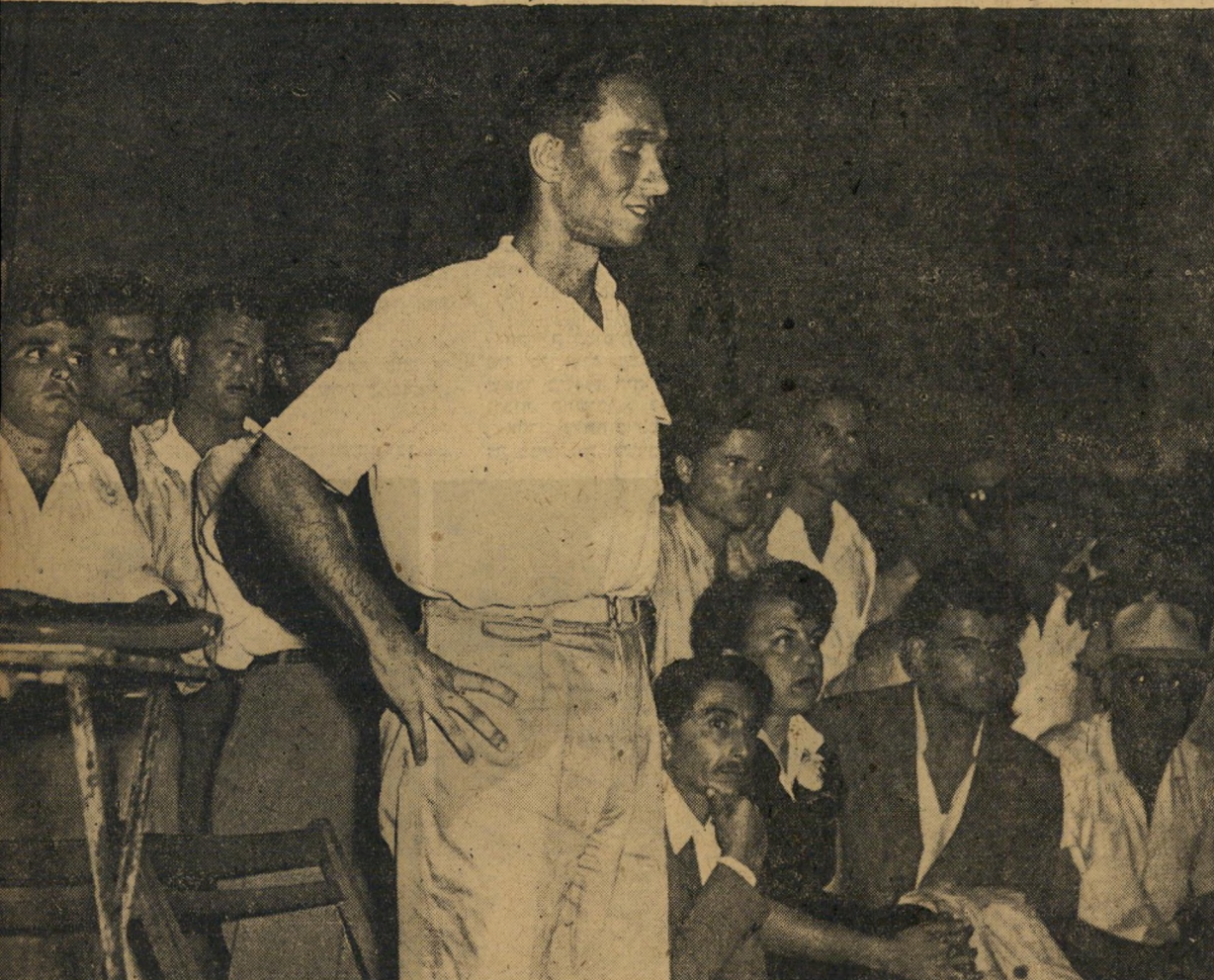

מראה כללי של בית המשפט. בקצה השמאלי, דוכן העדים; מימין, שוחתן הקטיגור; במרכז דוכן השופטים. ליד כל משתתף הוצב מיקרופון

מידד שיר: חקירה ערה ועוקצנית

חקירתו של העד מידד שיף היתה שיא של רענונות והומור ששפיעו מדברי החוקרים והנחקר. מימין: העד נחקר נגדית על ידי קטיגור תמיר, לאחר שענה לשאלות הסניגור. אחת מהכרזותיו המפתיעות ביותר היתה כי באנגליה השתתפו רק 40% מהתושבים בבחירות. כמובן שאיש לא יכול היה לבדוק במקום את אמיתות ההכרזה התקיפה. בתמונה משמאל נראה חלק מהקהל, מלא הנאה מן השאלות והתשובות העוקצניות.

דה רבה מן המשפט הקודם. הפעם יהיה מבוסס כל תהליך המשפט על הפרוצדורה המקובלת בבית-משפט אמיתי. אולם שלא כבית המשפט הישראליים, לא תינתן ההכרעה בידי השופטים, אלא בידי חבר מושבי עים (ג'ור). הם הם אשר יחליטו אם הואשם אשם או לאו.

לא זה בלבד היה החדוש במשפט זה; לגבי רובו המכריע של קהל הצופים (גיל ממוצע 22, בערך) היתה זו הפעם הראשונה שהוא רואה משפט של ממש, על כל תהליכיו ונוהליו המשפטיים.

הצעד הראשון היה בחירת השופטים הימושבנים. לפני התחלת המשפט ביקש המדכיר מכל הרוצה להתנדב להיות שופט מושבי עים או עד למסור את שמו. לא היה כל חשש כי הענווה תגבר על הנוכחים; עשרות אנשים הצטרפו על הבמה, בקשו להרשם. מתוכם נקראו על ידי השופטים 12.

„אני מתנגד למושבע“

שני המושבעים הראשונים עלו על הבמה, הפסו את מקומותיהם באגף הימני. המושבע השלישי עלה אף הוא: בחר שחרחר וחד תנועות — אך טרם הספיק לצעוד לכיוון כסאות המושבעים קפץ הסניגור על רגליו: „כבוד השופט“, קרא אל תוך המיקרופון שלו, „אני מתנגד למושבע זה.“

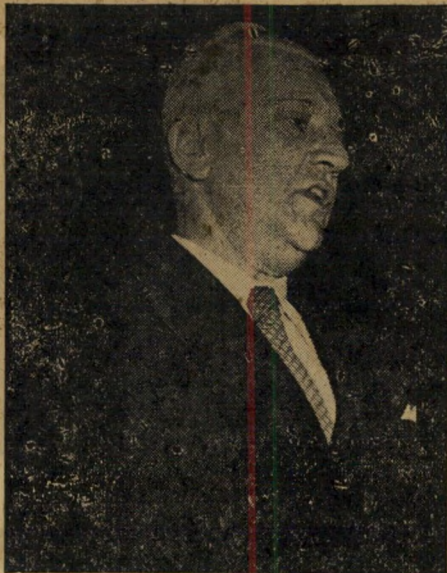
הקהל נמתח. הבחור הצעיר סירב לרדת. „אני צעיר ככל הצעירים וזכותי להיות בין המושבעים, לומר מה שיש לי לומר!“ צעק אל תוך אחד המיקרופונים. האווירה היתה מחושמלת, מתוחה. אך אליעזר, מלחי, שהיה נסה משך שנים בניהול משפטים ושיטה על מצבים דומים, ביקש מהמושבע הפול לרדת מהבמה. בקול שקט אך תקיף הסביר לצעיר כי זכותו של הסניגור להתנגד לכל מושבע שירצה, מבלי להיות חייב בהסברים. הצעיר המשיך להתעקש. לבסוף הוא קרא לעבר הקהל: „האם אתם רוצים שארד?“ התשובה הקצרה נשמעה כהמייית גלים: „כן!“

בוה אחר זה עלו השופטים המושבעים: גדעון גולוסובקר, 19, תלמיד; יוסף אלון, 21, סטודנט; משה ברנשטיין, 25, צייר;

אשם או זכאי? התפקיד המכריע בתוצאות המשפט ניתן לחבר שופטים מושבעים שנבחרו מבין הקהל. הם ישבו באגף הימני של הבמה, רשמו את דברי העדים. ניתנה להם גם האפשרות לשאול שאלות הבהרה אולם לא לחקור את העדים. בצילום נראה יוסף אלון, אחד המושבעים, מוסר את תשובתו לשאלה: „אשם או זכאי?“ המושבעים, שלא התמצאו בנוהל משפטי, רצו לנמק את תשובותיהם.

מידד שיף, סופר
רמה תרבותית גבוהה

אירמה הלפרין, רב-חובל
חזקנים אשמים

שולמית גליכר, פקידה
סופרים אינם מתנדבים

בנימין נחשון, תלמיד תיאטרון
גנב הוא חברתו

העד : "כן".
תמיר : "גם מייסדי ההגנה הלאומית?"
העד : "כן".
תמיר : "היית גם מפקדת של האניה ה-
עברית הראשונה?"
העד : "כן אדוני."

אשמות המפלגות הרקובות!

התשובות שניתנו עד כה בקול שקט ועובי-
דחי פסקו, הלפרין פנה לקהל : "לפני ש-
נמשיך הלאה, ברצוני לומר כי לדעתי, בני
הגיל המבוגר הם שהיו צריכים לשבת על
דוכן הנאשמים!" גם "הקהל", כנראה, ששב
כמוהו : הוא מחא לו כף בחמימות.

תמיר : "האם אתה חושב שהנוער של
היום נופל מן הדור הקודם בנכונותו להת-
נדבות?"

העד : "בלי כל ספק!"
תמיר : גם אלה שבאילת?"
העד : "אפילו שם-לא תמצאו אלא בודדים
שבאו מתוך נכונות להקרבה. רוב הבחורים
היוצאים היום לאילת נוסעים לשם עם פנקס
חלוצי לישראל! אינו אלא שרות של חמש
לירות."

ליבסון : "אתה מדבר על הדור הקודם
כאילו כל בניו היו גיבורים ומתנדבים. ה-
אין חושב כי זוהי גישה של האב המסתכל
על בנו ומתגעגע לימי נעוריו שלו, חוזר
ומספר איך הכל היה יותר טוב בימים ההם?"

העד : "לא. בזמני, הנוער באמת הטביע
את חותמו על כל החיים. היום הוא עבד
נצח של המפלגות."

ליבסון : "אבל בכל זאת תסכים אתי ש-
הורים לרוב אומרים לילדיהם כי הם בצע-
רותם היו יותר טובים."

העד : "כן... אבל הנוער של היום אינו
אשם במצבו. האשמה בעיקר בנו, שחינכו
אותו, ובמפלגות — בכל המפלגות — ה-
אנטי-פטריוטיות והרקובות!"

"מידד שיף! האדון מידד שיף מתבקש
(המשך בעמוד 14)

קיבוץ. אף היא הופיעה כעד קטיגוריה. "אני
מכירה היטב את אותם החוגים המסתובבים
בקפה כסית בתל-אביב ועסרה בירושלים,
הודיעה. "ואני רוצה לומר עליהם כמה מלים.
הסופרים הצעירים המתהלכים במכנסים
אמריקאיות ולובשים סדר גם במזג אויר
חם, חושבים שזו גבורה להראות עם תריסר
בחורות בסרמיריה; הם מצאו להם אופנה
חדשה בגידול זקנים ושפמים — אך מעולם
לא יצאו למעברות לשוחח עם העולים החד-
דשים. הסטודנטים יודעים רק להלחם בעד
שכר לימוד יותר נמוך ואינם מתעניינים ב-
מלחמה בשחיתות או בשוק שחור. הנוער
כסוף למפלגות, נותן
לזקנים להחליט ולקבוע
כרצונם."

הופעתה התקיפה של
הבחורה עשתה רושם
רבי, דעותיה החותכות
עוררו ויכוחים, בעיקר
בקרב כמה בחורות ש-
עמדו ליד הבמה. גישתו
של ליבסון לעדה, ה-
תה יותר סניגורית,
פחות גיטלמנית. הוא
הפעיל גנדה את כל חילי
האירונים.

ליבסון : "את מדברת
בתקיפות נגד חוסר ה-
התנדבות לעבודה. ב-
מעברות. האם את ע-
מך ניסית פעם ללכת
למעברה?"

העדה : "לא אילו ח-
ייתי הולכת למעברה היו מיד, שואלים אותי
איזו מפלגה שלחה אותי, מה אני רוצה —
בכלל... היו חושבים אותי למשוגעת."

ליבסון : "ואת גם חושבת, שסופרים ה-
לובשים סוודים כשחם לך הם אנשים חסרי
תרבות..."

החקירה נסתיימה, הקטיגור מודיע על ה-
עד השלישי והאחרון שלו : רב-חובל איר-
מה הלפרין. השם מעביר לחש באולם.

הלפרין, גבר בעל קומה, כסוף שער, לבוש
חליפה כחולה מתייצב בדוכן העדים.
תמיר : "אתה היית מייסדי ההגנה?"

חניך בית הספר הדרמטי של הקאמרי, בלונ-
די גבוה ויפה חואר, לשעבר איש פלמה.
הוא לא היה עד שנבחר מבין הקהל, אלא
הוזמן מראש על ידי הקטיגור.
העד : אין כל ספק כי רמתו הכללית של
הנוער ירדה. שוב אין אותה רוח התנדבות,
אדם המצליח למעול בכספים הוא חברתו, חן,
חרמה התרבותית ירודה, הגישה לבחורות
חדלה להיות רומנטית ועדינה, הפכה גישה
ישר לעניין.

תמיר : "מה דעתך על השתתפות הספור-
טאים הישראלים באולימפיאדה?"
העד : "הם... הם... השתתפו."

אולם בעוד קו החקירה
של הקטיגור היה מוכן
מראש, היתה חקירתו
הנגדית של הסניגור
בלתי-צפויה. כאן בלס
חוש ההומור של שני
הפרקליטים ושל העד
עצמו.

ליבסון : "הצגה יפה
של התדגשות, אחיני
השחקן..."
תמיר : "כבוד בית
המשפט! אני מתנגד ל-
נימה הזאת. היא מעלי-
בה."

העד : בכלל לא. ל-
היפך : זאת מחמאה.
אני עדיין לומד להיות
שחקן."

העד גם היה מוכן ל-
הודות כי הרמה התר-
בותית אינה, בכל זאת, כה נמוכה. הוא עצ-

מו התמסר לתרבות והכיר צעירים לא מע-
טים כמוהו. ואשר לפרשת הגנבים שהם
חברת-מגים —

ליבסון : "האם יש להבין מדברך שאתה
נמצא בחברה כזו שיש בה הרבה גנבים..."
השאלה הסופית היתה אם הוא, העד, מא-
מין כי אילו עמדה המדינה באותו מצב
ששרר ב-1947 היה הנוער מראה אתה ה-
נדבות. התשובה : כן.

אחריו עלתה שולמית גליכר, בת 23, פקי-
דה ממשלתית, לשעבר חילת בפלמה וחברת

מירה אברך, 27, סופרת ידיעות אחרונות;
חיים יעקב, 24, פקיד ; יואל מגדוביץ, 21,
פקיד ; יוסף בן-שלמה, 22, סטודנט ; מרד-
כי פוקשנר, 19, חייל ; איתן שינהווי, 22,
מדריך נוער בלשכת הנוער העירונית ; פנחס
בן-שאל, 18, תלמיד ; מנחם ריו'בסקי, 27,
חרט. לראש המושבעים נבחר שלום כהן.
המועמדים שלא נקראו היו מגוונים ביותר :
שני מוהלי בית ספר, לופאה, עובדים סוציא-
ליים ועשרות צעירים מכל הסוגים.

במשפט אמיתי היה השופט משיבט
המושבעים ; כאן הסתפק בשאלה אם הם
מתחייבים לשפוט לפי מיטב מצפונם. אחרי
זה הוקרא כתב האשמה. "חיים פלד, אתה
נאשם כי הנך נופל מן הדור הקודם בחוסר
נכונות להתנדבות בחיי המדינה והחברה, כי
העדר חוש ציבורי, ברמה ארבותית ירודה.
האם אתה מודה?"

אך טרם יכול היה הנאשם להשיב, התער-
בו שני הפרקליטים : שניהם ביקשו להגיש
טענה מוקדמת. הודיע תמיר : "אניאשם
להאשים את הנוער על כי אינו משהו אחר.
אין כאן כל מקום להשואות עם הדור הקוד-
ם מאחר שאינו נוגעת לעניין. אולי הדור
הקודם היה דור גאונים — זה לא נוגע לעצם
העניין."

הנאשם : "לא מודה!"

שלושת השופטים התלחשו ביניהם. התר-
צה : טענת הקטיגור נתקבלה ברוב דעות
של ציוניק ואבנרי נגד מלחי. ההשואה עם
הדור הקודם לא תהווה חלק מן האשמה.

ואז בא תורו של הסניגור. "אני מבקש
שיפרידו בין שלוש האשמות", אמר. "אין
כל קשר מהותי בין חוסר-נכונות להתנדבות
לבין רמה תרבותית לקויה, למשל. המושב-
עים יכולים למצוא אותו חייב בנקודה אחת
ולוותרו בסעיף אחר."

הפעם נתקבלה הטענה פה אחד. כתב ה-
אשמה הוקרא מחדש לנאשם שהודיע, כצפוי :
"לא מודה". המשפט החל.

העד הראשון היה בנימין נחשון, בן 24,

אפריים ריינר, חבר קבוץ
מפלגתיות וישוב גבולות

יהודה גבאי, ספורטאי
בתי-ספר בלי ספורט

חיים חפר, משורר
נוער בלי השראה

רפאל מושיוב, חבר מ. פ. ת-א
נכונות להדריך

העם

ענפים יבשים

אזרחי ישראל קפצו ממיטותיהם. קול מוכר. אך כמעט נשכח, נשמע בחור. בדיקנות בלתי רגילה ירד הורה על הארץ. למחרת היום נראה הכל רענן יותר. הכל — מלבד הנוף הפוליטי של המדינה. שם עוד שרר השיתוק של שלהי הקיץ. תמרוניו של בי. גי. נמשכו בעצלתיהם. היו מכתמים הפעם אל המפלגה הפרוגרסיבית (אותה מזויגה של עולים חדשים ותיקים מגרמניה, נוער חלוצי פולני). פה ושם הופצו שמועות על שינויים קרובים בממשלה. אלא שהדבר לא עניין, כמעט, איש.

יהיו דרושים גשמים חזקים יותר כדי להעלות עלים ירוקים על הענפים היבשים של הפוליטיקה הישראלית.

עבודה

הרס מתוכנן

הקומה השלישית של הבית ברחוב הרצל 4, תל-אביב, געשה. ההוצקה הסלפוטית ש' באה מרחובות העמידה את עובדי המשרדים השכנים, של הסתדרות העובדים הלאומית ושל החברה לבנין טע, על רגליהם. הסיבה: לנחיה-הנהגה, שכן חרות לעולים חדשים, המוקם בעירו של נשיא המדינה, נהרר כשלוש מאות פועלים, נחצו את כל קירות הבנינים, הרסו על ידי כך את חקוקת העולים לזכות בשכון לפני בוא החורף.

כשהחל שבתאי שיכמן, מנהלה גבה הקדמה של חברת טע, לממש את תכניתו הרבני של הבתים החדשים בנחיה-הנהגה מסר את בצוץ העבודה לקבלן הראשוני משה רר זין. הלה חקם חברה קבלנית, שהעסיקה קבוצה קטנה של פועלים מההסתדרות הלאומית. כנגד צורה מקובלת זו של מתן עבודה, הגיבה ההסתדרות הכללית ברחובות במכתב חריף, ורשה בכל חוקף להפסיק את העבודה. לא הסתפקה בתשובה המומיית את הצדדים לבוררות, נצלה את ההזדמנות לפרוץ שבתאי. מאות פועלים מובטלים יצאו בשורת מכוניות משא כשיגפ נוסע לפניהן, נערכו לפני השכון ההולך ונבנה. אך זה תאבון לרסוק עצמות פג כשהבחינו בלא יותר מששה פועלים. "לאומיים" שמהרו ל' הסתתר באחד הצריפים. הזעם כחן אל הדור מם, ולאחר שעה קלה היו קירות המיבנים גללים של לבנים מגופצות. בורות הסיד מולאו חמר, מדרגות נשחקו עד לבלי הכר. הזעקה היתה גדולה. ראשי חרות הטילו למערכה את העתונות, את דעת הקהל, טענו שהענין פוליטי. הצד הפלילי שבדבר היה מעשי יותר: יצחק שטינברג, מספק נפת רחובות, כל שלשים מחשוריו הורסים, לא דלג גם על יהודה שולמן, מזכיר לשכת ה' עבודה הכללית: אריה רבינוביץ ויצחק בן-ארי מזכירי אגודת פועלי הבנין, שנראו, לפי העדות, מנצחים על הפעולה מתוך הגיפ. שטינברג מסר לעתונות כי הפעולה היתה

מתוכננת, הקציבה לכל קבוצת פועלים בית להריסה, הוסיף כי העצורים יובאו לדיון: מנהיגי חרות ומוסדותיה לא טמנו ידם בצלחת. עורך הדין משה יואלסון נקרא ל' חקור את הנוקים, צלם הנציח כל פנה הרוסה. כשהחליטו ח"כ חרות לבקר במקום שלחו את אסתר רויאל-נאור אל תחנת ה' משטרה הרחובותית, שם ביקשה להי מש' טרה. מענה: "אני רוצה להיות בטוחה ש' לא יאונה לנו כל רע". שטינברג הופתע,

הסכסוך: הרוב בין פועלי הדפוס המפ"מים, השייך למעוט במפלגה, דורש כי איש משלהם יעמוד בראש הרשימה. המעוט של פועלי הדפוס, השייך לרוב שבמפלגה, מסרב. **גשר מעד לתהום**. אנשים מן החוץ, המקומיים לפרוד (מק"י מצד אחד, מפא"י מצד השני, השואפות שתיהן להתעשר מן העזבון של הנפט-המקלה) עצרו בעד נשי מתם. הם זכרו כי התפלגות קבוצת ליבשיץ-למדן ביסת-המזל החלה בצורה דומה, כש'

ממשיות. אחרי הסירוב בא גישוש שני באותה דרך: בי. גי. מוכן להיפגש עם מספר מצומצם של ראשי הצ"כ. הפגישה נקבעה בביתו של ישראל רוקח, אולם רוקח חלה. היא הועברה לביתו של ברנשטיין, נשיא ה' מפלגה. הצ"כ התחילו בתחרות של ניתושים. לא האמנו כי מפא"י כבר רוצה בשותפים ב' ממשלה, במקום גרורים! אומר ברנשטיין.

חברי חרות (בלוויית שוטר) ליד מבנה הרום בשיכון "סדע" תיאבון לרסוק עצמות

בכל זאת פעמה בלבם התקוה שבי. גי. הגיע למסקנה שיש לצרף לממשלה כלכלן מנוסה, כמו ברנשטיין, אחרי שמתו שני כלכלנים חשובים, אליעזר קפלן ודוד צבי פנקס. כי ברנשטיין אינו מאמין בכשרונו הכלכלי של אחד מחברי הממשלה הנוכחית, מלבד פרץ נפתלי, טוען ששאר החברים מצ'ינים ב' שרירים ורוחניים יותר מאשר ב' תבונה.

בי. גי. ביקש סליחה. אף כי התקוות היו מהולות, לא ציפה איש למה שקרה באמת. הצ"כ קראו לזה "סימפוזיון". היתה זאת הגומה. התואר "מונולוג" היה מתאים יותר: בי. גי. דיבר משך שני שלישים של השיחה.

הוא לא עשה זאת בחוסר התרגשות. מדי פעם בפעם קפץ מכסאו, הרים את קולו כדי להכריז הכרזה. אולם בכל פעם נרגע, ביקש סליחה על ההפרעה שגרם לבני הבית, ש' ניסו לישון בחדרים הסמוכים.

בי. גי. היה בפורמה. הוא נאם על עקרונותיו. היו אלה דברים יפים, מצלצים, אור לי גם מלהיבים. היה להם רק לקוי אחד: הם לא היו שניים כלל במחלוקת עם הצ"כ. מאז ומעולם שותפים הציונים הכלליים ומפא"י ברוב ההשקפות הבינלאומיות, ה' לאומיות והצבאיות. חלוקי הדעות ביניהם, בגללם לא נכנסו עד כה לממשלה, נגעו ל' פרטים אפורים הרבה יותר: פרטי העבודה הכלכלית היומיומית חלוקת ההשפעה וה' תפקידים.

ב'גוריון, בתנופתו הגדולה, לא נגע ב' קטנות מעין אלה. הוא דיבר על ארבעה שטחים עיקריים של ממשלת ישראל, אשר על שנים מהם אין כל אפשרות של פשרה (מדיניות חוץ ודימוקרטית), בעוד שעל שני האחרים (דת וכלכלה) יש צורך להתפשר. ברנשטיין חידד את אגניו, ציפה כי עתה ישמע את הפרט היחיד שעניין אותו: צורת הפשרה בעניני כלכלה. הוא חיכה לשוא. ראש הממשלה גמר את דבריו, סקר במבט חודר את הנוכחים בחדר המרוהט בטעם בורגני אירופאי שקט.

אחר קם, הכריז שאם ירצו הצ"כ בהמשך השיחה אחרי שיקול דברים, יעמוד לרשותם, נפרד.

הסמך לא נטבל. בכל מפלגה אחרת, הוואגת לפרסטיזיה שלה, היה הענין מס' תיים בואת. אולם פרץ ברנשטיין הוא ראש מפלגה הוואגת לכלית. ענין ההשתתפות בממשלה (ובהכרעה הכלכלית) הוא ענין חיוני לגופים הכלכליים. ברנשטיין החליט ל' (המשך בעמוד 10)

מפ"ם לא אישרה רשימה של מעוט, בבחירות בלוד.

אולם המניעות הבולמות את הפילוג חז' קות. מניעה מס' 1: חשש הקיבוץ המאוחד שפילוג שני (אחרי פרישת אנשי מפא"י מן הקיבוץ) יהרוס כליל את הקיבוץ, אשר בין צעיריו יש כיום דריסת רגל רצינית למשה סנה. מניעה מס' 2: חשש אנשי השומר הצעיר, בני בריתו של סנה, כי פרישת הקי' בוך המאוחד ממפ"ם תחליש את היסוד הקי' בוצי במלפנה, תשליט בה לחלוטין את היסוד דות העירוניים המיוצגים על ידי סנה. מניעה מס' 3: החשש הסתום של אנשי לאחדות העבודה כי ההתפלגות תוביל אותם להת' דרדרות במדרון הלא-כלום. מבלי שיהיה להם הכוח להקים גורם פוליטי חדש של ממש. אמנם קיימת תהום בין שתי הסיעות לגבי רוב הבעיות — היחס לברית המועצות, ה' יחס לטיטה, היחס לממשלה, היחס למק"י. אולם הגשר המוביל מעל לתהום עודנו חזק מאד — הגשר של אינטרס הדדי במפלגה חזקה.

מחיר יקר מדי

(ראה השער)

"פתחו לי שערי צדק אבוא בס, אודה יי, זה השער לה' צדיקים יבואו בו..."

רח' קאלישר בתל-אביב הוא רחוב שקט, המחבר את רח' נחלת-בנימין עם שוק ה' כרמל, אין בו בתים משותפים מהורדים, ובלילה אין מכוניות מצוחצחות עומדות ליד המדרכה יש בו רק בית גדול אחד, גם הוא ישן למדי. זהו הבית מס' 38. באחד הערבים, החודש, התמלא הרחוב חיים בלתי רגילים. שוטרים צבאיים דהרו על אופנועים וגופים, מכונית-הדור הגיעה לבית מס' 38. אדם נמוך קומה, בעל רעמת שערות כסף, קפץ מן המכונית, עלה ב' צעדים גמרצים לקומה השנייה. על הדירה התנוסס שלט נחשת קטן, שנשא את דגמי לים. פ. ברנשטיין. אדם ממושקף וחיכני קי' דם את פני הלב בעברית בעלת מבטא גרמני עבה. ראש ממשלת ישראל ביקר בביתו של ראש המפלגה השנייה בגודלה במדינה "שרירים ירחניים". קדמו לפגישה תמרונים מסובכים. באחד הימים הופיע אצל הציונים הכלליים "מתוך", רמז שאם הנה' לת הציונים הכלליים תזמין את ראש ה' ממשלה לשיבה עמה, בוא יבוא. אולם הרמז נתקל באזניים אטומות: הציונים הכלליים חששו כי בהזדמנות מסוג זו יצטיין בי. גי. בשפע של נאומים, במינימום של הצעות

הזכיר בחיוך את העכר הלא רחוק בו היו הכל נשמרים מפני מיסדי חרות דחוק, שלח לחי של שוטר אחד.

מפלגות

מ"א - מ"ב

הפילוג במפ"ם דומה למלחמת-העולם ה' שלישית. כל אחד בטוח, פחות או יותר, שהיא תפרוץ ביום מן הימים, אך איש אינו רוצה בה בלב שלם. משני הצדדים מוכנים הכוחות להתפרצות המאבק, אולם מקיום שידחה לזמן רב.

השבוע קרה אינצידנט על הגבול. לקראת הבחירות באגודת פועלי הדפוס הופיעו שתי רשימות, כל אחת מסומנת באות מ'. האחת הוגשה ע"י אנשי החטיבה לאחדות העבודה, סיעת המיעוט של יצחק טבנקין וישראל גלי' לי (הקיבוץ המאוחד, סיעה ב' העירונית לשע' ב'). השניה הוגשה ע"י מרכז מפ"ם, בו ש' לט הרוב של משה סנה ומאיר יערי. טיבת

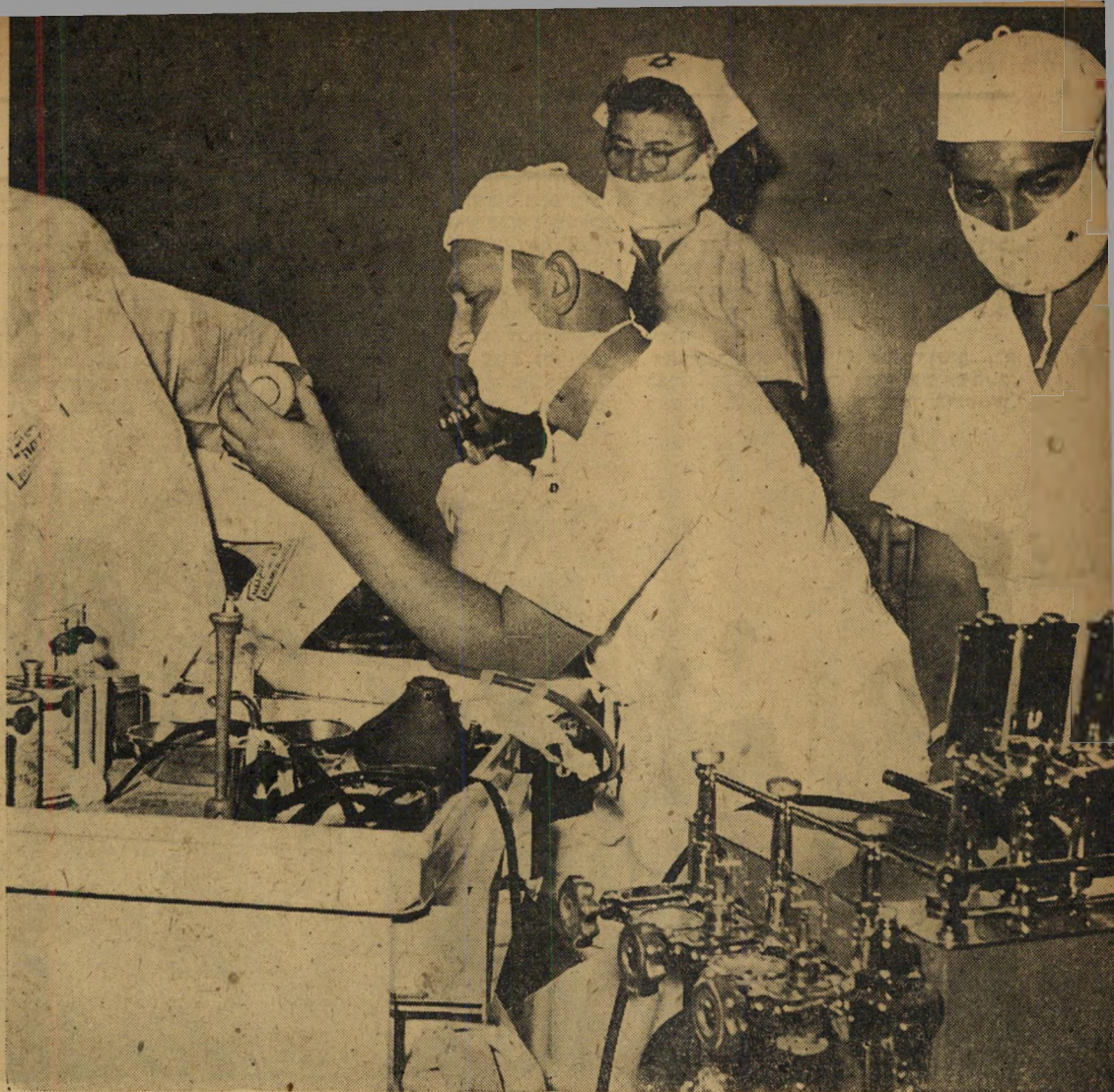
* 10,000 ל"י

* על שם אשתו של זאב ד'בוינסקי, אביה הרוחני של תנועת החרות.

חיים

צלם, "העולם הזה" פול גולדמן
אכסקלויז'יות אלו, בעיצומו ע

ה

חוק הרומאי הקדום היה מרשה להוציא בעזרת חתך בדפנות הבטן והרחם, תינוק שאמו נפטרה במשך ארבעת השבועות האחרונים להריונה. זהו הרמז הראשון בהיסטוריה ללידה על ידי חתך הקרוי "קיסרי". האגדה מספרת שיו"ל יוס קיסר גולד בדרך זו ומאז היא נקראת על שמו.

התאור המדעירפואי הראשון של חתך קיסרי הוא בהרבה יותר מאוחר, נמצא בספר מן המאה השש-עשרה, בו מסופר כי ב-1586, בעיר צרפתית קטנה, קשתה אשתו של הספר המקומי ללדת. בגלל מבנה אגן-הירכיים הצר שלה, לא יכול התינוק לצאת מרחם אמו בדרך הרגילה. היתה סכנה לחיי האם והתינוק גם יחד.

הספר, שלא יכול לראות ביסורי אשה, החליט להוציא את ילדו בדרך אחרת. הוא נטל את תערו, חתך את בטנה של האשה, הוציא את הילד בריא ושלם. לאחר מכן תפר את הפצע בחוט ומחט. האשה, מודיע מחבר ה"ספר, החלימה.

סכנה לילדות וליוקרה. הידועים בימינו מטילים ספקות באמינות הפסקה האחרונה, כיון שמחית מהרעלה, לאחר גתוח בי צורה כזאת היה צריך להיות בי בחינת דבר וודאי. אכן, הרעלות כתוצאה מהחתך היוו את התקלה הגדולה ביותר, אפילו לאחר שי צורת הגתוח והטכניקה שלו שוכללו ניכרות, בסוף המאה התשע-עשרה, עד לפני עשרים שנה היה החתך מביא מוות לי אחוזי גבוה של נשים שנזקקו לו. עתה אחוז זה ירד, למעשה, לאפס, הודות לאמצעי לחימה חדשים בהרעלה.

חתך קיסרי נעשה במקרים מיוחדים, כאשר נשקפת סכנה לילדת או לילד, בגלל לקויים במבנה הגוף של האם. הדעה הרווחת שחתך קיסרי מונע גידול נוספות, אינו נכונה. במקרים רבים יולדת האשה תינוקות בדרך הרגילה, לאחר שזיה קר דמת נעשתה בעזרת חתך. במקרים אחרים אירע שאשה עברה כמה חתכים, בזה אחר זה, את כולם בשלום.

בשנים האחרונות נעשה החתך בהרבה יותר שיגרתי מאשר היה אי פעם. בבית-היולדות של ליד בית החולים העירוני הדסה בתל-אביב (מקום בו נעשה החתך הקיסרי הראשון בתל-אביב, ב-1926) מאורע גדול באותם הימים) נעשים חתכים קיסריים לעתים קרובות ביותר.

לדא כאבים. המעניין בכל הדבר הוא, שדוקא החתך הקיסרי, הנחשב עדיין בעיני הצבור הרחב, לנתוח קשה, פרושי לידה ללא כל כאבים, תחת השפעת הסם המרדים.

גם ההחלמה מנתוח כזה היא עתה מהירה, למדי, כמו לאחר נתוח מעייצור קל: שלשה ימים לאחר החתך היולדת יכולה לקום ממטתה ולאחר כעשרה ימים היא מסוגלת לשוב לביתה.

1 הרדמת היולדת נעשית באמצעות מכשירים משוכללים ביותר וחמרים כימיים חדישים, על ידי רופא מיוחד שזה תפקידו היחיד בעת החתך. מכשירים אלה מונעים כל סכנה מן האם והתינוק.

4 הנתוח הסתיי. המנתח והעוזר נגשים לתפירת הסתר רפואות חדישות מונעות הרעלה.

3

לאחר ש מתוך הרו על ידי ח אין האם

בלי

זדנשים

קִיבֵּל רִשּׁוֹת מִיֻּחַדָּת לִצְלָם תְּמוֹנוֹת
ל חֹתֶךְ קִיסְרִי בִּי"ח הַדְּסָה בִּת"א

2 הרופא המנתח ועוזריו מבצעים
את החתך בדפנות הבטן
והרחם, מוציאים דרכו את
הילוד. האם לא הרגישה דבר.

צא התינוק, בראשו או ברגליו,
מנתקו העוזר במספריים, מאמו
דחבל הטבור. במשך כל הניתוח
המורדמת חשה בכל צירי לידה.

סורים

5 התינוק עבר את המרחץ והראשון שלו, הולבש
בחתוליו והוא מוצג עתה לעיני אביו ואמו.

(המשך מעמוד 7)

עשות צעד נוסף, לבקש פגישה פנים אל פנים, ללא קהל מאזינים. הפגישה התקיימה במשרדו של בן. ג'י בקריה, נכחו בה, מלבד אלוהים, רק בן גוריון וברנשטיין. והקצרון המלווה את בן ג'י, בכל אשר יפנה, ורושם כל מלה היוצאת מפיו.

שני האנשים שישבו זה מול זה היו כמעט ניגודים מוחלטים. בן גוריון הוא יליד ה'ה' היהודי במזרח אירופה, החי אשר בני המערב רגילים להתייחס אליו בולזל נסתר. פרץ ברנשטיין הוא נציג אופייני של יהדות המערב, יליד גרמניה (מיינגן), צעיר בארבע שנים מבן גוריון, בן ה'66, בעוד שבי. ג'י גילה את אהבתו לאפלטון רק מאוחר בחייו, כאדם המתגעגע אל אשר נמצע ממנו ב' נעוריו, ברנשטיין גמר לקרוא את כתבי חכ' מי יון ומצביאי רומא עוד בילדותו, ב' גימנסיה ההומניסטית, לפני שגויס לצבא הקיסר וילהלם (בו עלה לדרגת סמל, עבר קורס קציני מילואים, אך לא זכה לתואר הקצונה, בשל סרובו לעבור טבילה). אחיו הצעיר, גם הוא חייל הקיסר, נפל, בימי ה' מלחמה הראשונה, בחזית חורשא.

המפנה בחייו שני האנשים בא בנעוריהם. בן ג'י הגר לארץ ישראל, התערה בהי'ה' עליה השניה, השתתף בהתהוות החיים ה' מפלגתיים שהיו עתידים לעצב את דמות הארץ. ברנשטיין הגר להולנד, אחר שעבר זמן מה כשוליה בבית מסחר לתבואות (שם היה נאלץ, בהתאם לנוהג, לעבוד גם כמה חדרים כפועל גופני, נשא שקים בני 100 ק"ג במחסן התבואות). בהולנד נכנס לעסק דומה, רכש לו משך שנים את הנסיון הכלכלי המעשי, הקובע כיום במדה רבה את גישתו לעניינים מדיניים. (אומר הוא: "האיזמים שייכים לבחירות ולאסטרטגיות...")

בהולנד נשא ברנשטיין אשה, חיה, בת לנשואית ערובה שהתגירה אחר כך בירי שלים כדת וכדין. היא ילדה לו 4 ילדים: רחל, הנשואה לבעל בעמק חפר; יה' דית, הנשואה למהנדס חיפני; דוד, הכותב שירים באנגלית ובעברית, היה מפרק מוק' שים בימי המלחמה, עובד כיום במפלגת אביו; ומשה, תלמיד החמישית בהרצליה, חנוך בקורס שריון של הגדנ"ע. בסך הכל מונה המשפחה 3 נכדים, 6 נכדות. **שני צעירים בלבד.** לבני האינטליגנציה היהודית הצעירה באירופה המערבית היתה לציונות משיכה רוחנית. הם ראו אר

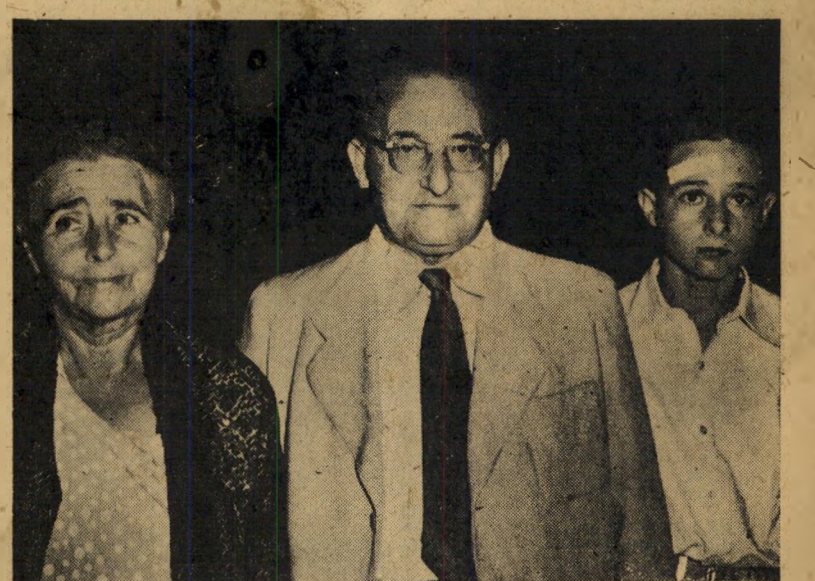
זושיבו אותי בספסלים של הציונים הכלליים, ולומר של אלה שלא היו לא דתיים ולא סוציאליסטים. נוכחתי לדעת ששכני בספסל קרובים לדעות. הפכתי ציוני כללי." ברנשטיין הצעיר החל עולה בסולם הציוני-הכלליים, מאחורי שמות מצלצלים כסר פרסקי ומוסינזון, שעה שדוד בן-גוריון הצעיר החל מתבלט בשורות השמאל, מאחורי גבם של שמות מצלצלים כברל כנולסון וחיים ארלוזורוב.

באותם הימים כבר התבשל יחסי הכוחות העתידיים: הציונים הכלליים * עסקו בעיקר בפעולות פרלמנטריות, בהספה רעיונית; בן גוריון וחבריו עסקו אותה שעה בבנין ארגון גם בארץ, ביצירת ההתישבות העובדת וההס' תדרות. עמדת המפתח של כל שלטון עתידי ב'שוב, שלטון זה לא נפל מן השמים. הוא נבנה בעמל של שנים, כעץ שצמח לאטו עד שפריו הבשל נפל לחיק בעליו עם קום המדינה.

מועדון פוליטי מורחב. פרץ ברנ' שטיין עלה לארץ בפברואר 1936, מצא בה מפלגה ציונית-כללית שהיתה מעין מועדון של ידידים מרוסיה, יריב מאד בלתי-שווה לרשת הכח האדירה של הסתדרות הפועלים. שלטון הפועלים היה מבוסס על עמדות ה' מפתח שבנו בארץ. כוחם של הציונים-הכל' ליים נבע בעיקר מן הגולה.

אולם במרוצת השנים, כתוצאה מוריתם ההון של העליה הגרמנית, התפתח גם המשי הפרטי בארץ-ישראל. פה ושם בצבצו הניצ' נים הראשונים של תעשייה, של מסחר גדול. קמו ארגונים כלכליים, בעלי אינטרסים מיוחדים. הם ביקשו לעצמם נציג פוליטי ב' מוסדות הלאומיים, מצאו אותו בציונים הכלליים הליברליים. כך נוצרה ברית המשי' משת עד היום יסוד המפלגה: מצד אחד ה' ציונים-הכלליים, השוללים את השמאל מכיון שהם מתנגדים בכלל לכל מעמדות, ומצד שני הגופים הכלכליים, שהאינטרסים המעמ' דיים שלהם סותרים את האינטרסים של ה' שמאל. פרץ ברנשטיין מסמל את הצד האחד. ישראל רוקח מסמל את הצד השני.

כל עוד שלטו האנגלים בארץ, לא השפיעו מוסדות הציונות והישוב על מהלך החיים הכלכליים, והציונים-הכלליים לא חרגו מגדר של מועדון פוליטי מורחב. המהפכה באה עם הקמת המדינה. הממשלה החדשה קבעה פת' אום את הדברים הגזורים חיים או מוח' על כל מפעל כלכלי: מס ההכנסה, רישון היבוא, ערך המטבע, הקצבת חמרי גלם, קביעת המחיר. מפא"י, שקיבלה לידה את

משה, פרץ וחיה ברנשטיין
במקום שבע פרות רזות...

השלטון המעשי, כהמשך ישר של שלטונה בסוכנות, קבעה מדיניות שמטרתה היתה ברורה: ליצור תנאים לגידול מהיר של ה' משק ההסתדרות, לצמצום הדרגתי של ה' משק הפרטי, אך מבלי להגיע למשק סוציאליסטי אמיתי. המעמד הבינוני הנפגע קם על רגליו, הבין שהגיעה שעתו להילחם. הציונים-הכלליים חדלו להיות מועדון, הפ' כו מפלגה אמיתית. **מדפון, חיפה ודלק.** כל עוד נמשכה המלחמה נגד הערבים הבין בן ג'י, את חיוג

הה אתידואל כמעט אסתיטי, משהו שיעמוד מעל לאינטרסים כיתתיים וכלכליים, משהו שיצור חברה שלא היה לה עדיין כל תקדים. היה זה אידיאל שונה מאד מזה שצמח אר' ה' שעה במושבות ובקיבוצים של ארץ-ישראל, ושצעירים מסוגו של מארג'ה-הפוע' לים דוד גרין התהכחו אתו בלילות. כי פועלי ארץ-ישראל, מושפעים מן האידיאלוג' יות של אירופה המזרחית, חלמו על מלחמת מעמדות, על חברה סוציאליסטית ועל קר' מונה.

ברנשטיין הפך ציוני במלחמת העולם ה' ראשונה, למד עברית, החל מתבלט בהס' תדרות הציונית ההולנדית הקטנה. הוא נשלח לקוגרס של 1929, מספר הוא: "דעו שלא הייתי שייך למזרחי ולא לפועלי ציון, לכן

ובלי הון זר לא ייתכן בנין ארץ-הגירה. כס' פי התרומות אינם יכולים לתפוס את מקומו. כי בעוד בעליהן פרטי צריך לדאוג ליעילותו, הון ציבורי מתבזבז, מטבעו. כסף שמקבלים אותו במתנה אינו מתחנך.

בן-גוריון הבטיח שחיון גמור למפעלים פרטיים והסתדרותיים. ברנשטיין הסכים כי שחיון גמור מספק אותו, טוען שלו היתה קמה ממשלה צ'כית טהורה לא היתה פוגעת בסקטור ההסתדרותי, מאחר שפגיעה כזאת היתה מערערת את שווי המשקל הכללי. אולם למרות הסכמה תיאורית זו טען בן ג'י, שאין לצ'כ' הבנה למפעלי הפועלים. המשא' ומתן, שלא היה משאומתן, הסתיים כסימ' פוגיה הכלתי גמורה של שוברט, ללא צמר.

אירווינג מילר באסיפה ציונית-כללית.
...סימפוזי בלתי-גמורה

"באמת, איני יודע!" מה, בכלל, רצה בן ג'י? לשם מה, בכלל, פתח במשא ומתן שכשלונו היה צריך להיות ברור לו מראש? מדוע ביקש פגישה, בעת שלא היה בדעתו להציע אומה? עונה ברנשטיין: "באמת, איני יודע!"

במחנה הצ'כ' הפכו הנחושים לפתרון ה' חידה כמעט למשחק חברתי. הפתרונות ש' הוצעו עד כה:

- (א) בן ג'י, רצה להפחיד את אגודת ישראל, למען לא תצא מהממשלה. סיבה זו שוב לא היתה מתאימה לפגישה השנייה. ש' נערכה אחרי פרישת אנשי האגודה.
- (ב) בן ג'י, רצה למשוך בצורה זו את הפרוגרסיבים לממשלתו. סבור ברנשטיין: "לשם כך לא היה צורך בכל ההצגה."
- (ג) בן ג'י, רצה להכין את הציבור לבחיי רות חדשות, להפגין לפני כן את רצונו ל' אחור, לגולל את אשמת הפירוד על הציונים הכלליים. הסבר זה אינו מתקבל על הדעת; בחירות חדשות לא היו משנות, מן הסתם, את המצב במדה ניכרת (אם כי הצ'כ' מקווים להישגים חדשים בקרב העולים החדשים).
- (ד) להשפיע על יהודי אמריקה ועל הס' תדרותם הציונית (שנשיאם, ד"ר אירווינג מילר, ביקר באותה שעה בארץ), למען לא יודחו בגלוי עם הציונים הכלליים כאן. תקוה זו נתבדתה: מילר, שהוא קלף ציוני-כללי עיקרי, זיכר באירוניה גלויה על "אי-ההו' דהות."
- (ה) מקדינאל רוצה בשותף הצ'כ' בשל' טון (אומר ברנשטיין: "אין לי כל הוכחה לכך").

לפרץ ברנשטיין עצמו יש תיאוריה הרבה יותר פשוטה. הוא סבור כי בן ג'י רצה פשוט להרוג מה מחיר ההשתתפות של הצ'כ' בממשלה, נוכח לדעת שהמחיר גבוה יותר ממה שהיה מוכן לשלם. מכל התיאוריות, היתה זאת המתקבלת ב' יותר על הדעת.

3 כפיות ציונות

אדם הרוצה להקים מפלגה חדשה, יכול לשים את הדגל על סיסמא מהפכנית חדשה (למשל: גודיום, איסור משקאות הריפים או הפיכת האספרנטו לשפת המדינה) או להכין מבטל מחומרים שונים, כדור טבח המכין עוגה. במקרה זה יכול להכין לעצמו מתכון של ספר ביטול. למשל:

* משמאל, חבושה כובע שחור, החכ'ית שושנה פרטיץ.

יותו של הלכוד הכלי-מפלגתי, לא רק לשם איחוד בני-הישוב במאמץ המלחמה, אלא גם לגיוס הכוח הכספי והפוליטי של יהודי הער' למ. בחודשים הגורליים, שקדמו להכרזת ה' מדינה, היה ברנשטיין אחד מבני הרביעיה (בן-גוריון-קפלן-שפירא-ברנשטיין) שניה' לה את המלחמה. הוא היה אחראי במיוחד להבטחת האספקה והדלק. בתפקיד זה מנע בעד האנגלים, בצורה "בלתי-פרלמנטרית" להוציא מחיפה את מלאי הדלק החיוני. אומר ברנשטיין: "מכל מעשי אני מתפאר בנצחון במלחמת הדלק." מוסיף מיד, בחיוך האופייני לו: "כמובן, הוא בא הודות להגנה — היא שיחררה את חיפה במועד הנכון..."

לשהוקמה הממשלה הזמנית היה פרץ ברנ'

שטיין עלה לארץ בפברואר 1936, מצא בה מפלגה ציונית-כללית שהיתה מעין מועדון של ידידים מרוסיה, יריב מאד בלתי-שווה לרשת הכח האדירה של הסתדרות הפועלים. שלטון הפועלים היה מבוסס על עמדות ה' מפתח שבנו בארץ. כוחם של הציונים-הכל' ליים נבע בעיקר מן הגולה.

אולם במרוצת השנים, כתוצאה מוריתם ההון של העליה הגרמנית, התפתח גם המשי הפרטי בארץ-ישראל. פה ושם בצבצו הניצ' נים הראשונים של תעשייה, של מסחר גדול. קמו ארגונים כלכליים, בעלי אינטרסים מיוחדים. הם ביקשו לעצמם נציג פוליטי ב' מוסדות הלאומיים, מצאו אותו בציונים הכלליים הליברליים. כך נוצרה ברית המשי' משת עד היום יסוד המפלגה: מצד אחד ה' ציונים-הכלליים, השוללים את השמאל מכיון שהם מתנגדים בכלל לכל מעמדות, ומצד שני הגופים הכלכליים, שהאינטרסים המעמ' דיים שלהם סותרים את האינטרסים של ה' שמאל. פרץ ברנשטיין מסמל את הצד האחד. ישראל רוקח מסמל את הצד השני.

כל עוד שלטו האנגלים בארץ, לא השפיעו מוסדות הציונות והישוב על מהלך החיים הכלכליים, והציונים-הכלליים לא חרגו מגדר של מועדון פוליטי מורחב. המהפכה באה עם הקמת המדינה. הממשלה החדשה קבעה פת' אום את הדברים הגזורים חיים או מוח' על כל מפעל כלכלי: מס ההכנסה, רישון היבוא, ערך המטבע, הקצבת חמרי גלם, קביעת המחיר. מפא"י, שקיבלה לידה את

"יתכן והפרזתי..." בסיומה של המל' חמה, נגמר גם ירח הדבש של מפא"י והצ'כ'. הציונים-הכלליים האמינו כי למפא"י מטרה ברורה: לנשל את המשק הפרטי. ברנשטיין הציע להיכנס בכל זאת לממשלה, מתוך אמו' נה שהשפעתו האישית תימנע הפליות קיצוני' יות יותר, הרוב החליט נגדו, והוא קיבל את דעת הרוב, בהכנעתו הרגילה ("יתכן והפרזתי בכוח השפעתי האישית...")

אי ההשתתפות הוכיחה את עצמה ככרחה. בכנסת הראשונה היו לצ'כ' שבעה חברים. בבחירות לכנסת השנייה זכו ל-123.396 קר' לות ול-22 צירים, כמעט כמספר צירי מפס' וחרות יחד. הם הפכו המפלגה השנייה במודי נה.

היה נדמה עתה שכניסת הציונים הכלליים לממשלה מובטחת, שהרי כיצד היתה יכולה לקום ממשלה בלעד'ם? אולם תקוות הצ'כ' נתבדתה. אכן הנגף לא היתה רעיונית: היא היתה מעשית מאד: במקום קוויי-סוד שאינם אומרים ולא כלום, דרש ברנשטיין כי הממ' שלה תקבע לעצמה, מראש, תכנית מפורטת ביותר בשטח הכלכלה, תכנית שתכלול את פרטי הפרטים בכל השטחים. כדי להבטיח את ביצוע התכנית דרש לעצמו את תיק המסחר והתעשייה. אולם מהלכי המפעלים ההסתדר' רותיים, שהשפעתם במפא"י רבה מאד, צעקו חמס. הם ראו בעיני קוחם תקופה של שבע פרות הסתדרותיות רזות, שבע פרות פרטיות שמנות. המשא ומתן התפוצץ.

"ואצרך אין?" בפגישה החדשה הת' עוררה אותה נקודה מחדש, כאילו נפסק המשאומתן רק אתמול. השיח: "בן-גוריון (בקול גזוף): יש לכם אינטרסני' טים פרטיים!" ברנשטיין: "דאי! ואצלך אין? האם המפ' לגה שלך אינה מעדיפה את האינטרסנטים שלה?"

בן-גוריון: אתה מחזיר לי את הכדור? ברנשטיין: בודאי, כי הכדור שייך לך! טוען ברנשטיין: הטראסט ההסתדרותי מוזק לארץ. הוא מבריק את הון ההשקעה הפרטית.

המשטרה עצמה, שהמשטרה חתה רק ליד בנין זה. כונתו העיקרית היתה, כנראה, לי חזור על טענת כמה מאנשי חרות שכל הי ענין היה פרובוקציה משטרתית. ואז באה ההפתעה השניה. של היום, התובע, היועץ המשפטי שימרון, שהופיע בכבודו ובי עצמו לחקירה מוקדמת זו (תפקיד הנועד בי דרך כלל לפקידים נמוכים) קם במפתיע, הוי דיע שהוא מחתר על שמיעת כל שאר העדים שהזמין. היה זה צעד בלתי רגיל ביותר בי חקירה מוקדמת. מטרתו יכלה להיות רק אחת: למנוע חקירות שתיוערכ גוספות של הסניגור, להטיל עלידי כך מסך עשן גם מי סביב לקו התביעה.

בין שני מסכי העשן היה תפקיד השופט פשוט. הוא העביר את דינו של שילאנסקי לבית המשפט המחוזי. שילאנסקי, שלא שוח

עם החברה. אך הפועלים המעברתיים התנגדו בכל תוקף. לגביהם, עבר זמן הויכוחים. השאלה היתה עתה: כסף או שביתה. למחרת נתקבלה במערכות העתונים הודעה טלפונית על השביתה. בשעות הבוקר נראתה מכונית מהודרת מתקרבת בכביש המוביל אל בית החרושת; הפועלים השובתים, שי ישבו בחצר, חשבו אותה למכונית אחד הי מנהלים, מיד רצו לקראתה, הקיפוה בצעקות ובפגפוג ידיים, בהתלהבותם לא שמו לב לשלט הדבוק לחלון המכונית שנשא את המלה "עתונות".

כעבור שלושה ימים הודיעו חברי הוועד לשובתים: החברה תשלם להם עוד מפרעה (50 ל"י לאיש), תסכם את החשבונות סופית בהודמנות הראשונה, את הסכום הדרוש ל" תשלום זה (20.000 ל"י) קיבלה בהלוואה

הפתיע את הישראלים ברצון הטוב של הי אמריקנים שאיש מהם לא היה יהודי. תנאי השותפות היו פשוטים: מכוניות, ציוד וחלי קי חילוף יבואו מארזות הברית. לכל השאר תואג הלירה הישראלית.

שרות אדיב. הממשלה שנטלה לידה את תנאי החווה ההוגנים, שמחה ליסוד הכרה פרטית בין עירונות בעלת ממדים גדולים, שרות אדיב ויעיל, כנהוג בארצות העולם. התנאי היחיד שהציגה לפני אשור ההסכם, ושהתקבל, היה הקצבת 20 מכוניות, אותן ירכוש משרד התחבורה בתשלום הוגן בל"י יחלקן לנכים.

כשהחלו המכוניות הצהובות, המשומשות אך במקצת, להגיע לארץ בקצב מהיר, כבר קבלו שאר החברות הבידעירונות בארץ את הזמנותיהן. פחדן היה גדול: כיום רץ הצי בור אחריהן. הן חוששות שעתה יקרה הי הפך המוחלט. גם הנהגים העירוניים, שחש" שו (לשוא, כטענת החברה) כי המכוניות הי חדשות תסענה גם בקויהם שלהם, תגוול מהם את לחמם, החלו נבהלים.

כשהראה המחוג, באחד הלימים בשבוע שי עבר, את השעה 9.00 בבוקר נדמה היה לעובר ושבו התלאביבי כי העיר מעלימה משהו, חסרה משהו שהוא כרגיל חלק בלתי נפרד ממנה. החסר: המוניות, שהפגינו אותה שעה במאותיהן בצפון תלאביב, מקום מחסני החברה החדשה.

לוקחים 3 כפיות שיונות, מערכבים היטב עם 2 כפיות של שלמות הארץ בנבולות ההיסטוריים, מרחיחים את הכל על אש הי התלהבות המשיחית משך 20 דקה, מוסיפים מעט צדק סוציאלי וחצי כפית של דת ישר" אל. מקררים אחר כך את הכל במקרר חש" מלי אמריקאי, ומגישים לארוחת הערב...

ד"ר יעקב גיל (לשעבר ליפשיץ) הוא מומי חה מושלם במלאכה זו. כשחזר מן הצבא הבריטי בדרגת קפטן (התואר הצבאי נבע מן התפקיד: רב צבאי) החליט שהישוב זקוק למפלגה חדשה. הוא קרא לה אחדות האומה. איש לא יכול היה להתנגד לאחדות האומה בימים הסורפים. אנשי המפלגות חייכו על נסיון זה, שהיה גידון, כמוכן, לכשלין מראש, אולם הם לא העריכו כראוי את תכונתו של האיש. כשקברו בהחירות לכנסת הראשונה הבטיח גיל לציונים הכלליים יים את הצטרפות כל מפלגתו לרשימתם, תמורת כסא בכנסת. כך הפך לח"כ.

אולם אחרי הבחירות הירירו הציונים הכלליים שנית בעסק, מצאו כי לא היה כדאי להם. לפיכך לא חידשו את החווה: כשקברו בהחירות לכנסת השניה נשאר הי ד"ר גיל בלי מפלגה ובלי סיכויים להיכנס שנית לבית החשוב.

עתה החליט לתקן את המצב: לפני שבוע הופיעו ברחובות מודעות ענק, בהן מוסבר המצע החדש של מפלגת אחדות האומה. הוא הכיל את כל הטוב בעיני כל המפלגות: מדינה גדולה ויפה, צדק סוציאלי שכל המע" מדות יהנו ממנו, תרבות חפשית ויחד עם זאת דתית.

אסיפת פועלים שובתים בבית חרושת, שמשון... כסף או שביתה

רר בערבות, חזר לבית הסוהר, שם הוא מרגיש את עצמו בטוב, מתלונן רק על מחסור בי סגירות.

במדים ובלא מדים

פצצה שילאנסקי ומכתב האיום אל הקצין פראג לא גרמו לעוצה משטרתית כה גדול כשם שגרם ברור ערעורו של סגן פרק ליש המחוז, אליעזר לייבסון, שהביא לפני השופטים בבית הדין המחוזי בתל אביב שורה ארוכה של טענות עקרוניות, הקשו רות לכאורה למאורע קל ערך אך חשובות כאויר לגשימה הארצי של המשטרה, ובמדה רבה גם לצבור.

אביב פוגל וברוך סלמנדר שרכבו ללא רשיון נהיגה על אופנוע בכביש פתחתקווה, החליטו משום מה כי הדרך הקצרה למרכז עירו של אברהם קריניצי, עוברת דרך הגן הציבורי הותיק רב השבילים, נעצרו לפתע על ידי אדם לבוש אורחית שהושיט להם תעודת שוטר, ביקשם להלחזת אליו לתחנת המשטרה המבטגנית. השניים התנגדו, הובאו אחרי כן בכוח למעצר.

העלבון היה, כפי הנראה, גדול מדי, כי השניים לא רק שדחו את האשמות הקלות ביחס, אלא פנו לבית משפט השלום בי פתח תקוה, טענו כי השוטר לא היה אותו ערב בתפקיד, לא היה רשאי לעצור. המשטרה שחיכה תחילה לשמע הטענה, נדהמה כאשר פסק השופט כי הנאשמים צדקו: לשוטר לא היתה סמכות כל שהיא לעצור, התנגדותם היתה הניגונית. השנים שוחררו, השוטר נקנס. הקצונה הגבוהה ידעה את העלול להתרחש אם לא יובהר מיד הצד העקרוני שבמקרה, שלחה את אליעזר לייבסון לערער על ההח" לטת העלולה ליצור תקדים מסוכן. בפני בית דין מורכב משלושה שופטים טען לייבסון: "אין כל הוראה בחוק כי על השוטר לבלוש מדים, אלא באו כדי שהצבור יכירו ותו לא. הוא חייב לפעול מיד, בלי פקודת הממונים עליו בכל עת שנוכח בבצוע עבירה, יחשב למועל בתפקיד אם לא יעשה כן".

אם התקבל החלטת השופט יגיע המצב לידי כך ששוטר החווה, במקרה רצח, אך נמצא אותה שעה בחופשה ובלא מדים, יעבור באדישות לסדר היום.

הפטיר קצין במטה הארצי: "לי יהיה

ממשלתית. "זהו צעד ביניים בלבד", הודיעו נציגי שמשון. "בעוד כמה חודשים נתחיל לייצר מלט ואז כבר לא תעמוד כל בעייה של מזומנים".

משפט

שני אסכי עשן

בטוח, מחזיק אל אשתו ומשפחתו, מלווה שני שוטרים מזוינים, נכנס הנאשם בנשיאת הפצצה במשרד החוק, דב שילאנסקי. החקר רה בבית משפט השלום התנהלה על ידי ידידו, השופט הממונה בעל ההכרה הי ספרדית, שללא ארוחת צהרים התעמק בבעיות מנגנוני פצצות, אצבעות חמר נפץ ופתילים מכל הסוגים. גרמה לכך עדותו הארוכה והי מעייפת של סמל המשטרה, לובש האורחית, שמחה שפילנר, מומחה לפרוק נשק.

העד, המשרת במחלקה החשאית המיוחדת, מעולם אינו לובש מדי משטרה. לקראת הי שמירה הקפדנית במשרד החוק שינה את צורתו ומלבושיו, הפך גגן שקט בגינת הי בית, אלא שבכיסו היה אקדח בראונינג, ועינו הרה על כל החשוד בסביבה.

הקהל הרב באולם לא נבהל כששפילנר כוון את מחוג שעון פצצת-הזמן הריקה, שנחה על השולחן, הוכיח לשופט, על ידי הכנסת מגורה זעירה שדלקה ברגע שהמחוג הגיע לתעודתו, שהמנגנון פועל. בהפסקה הקלה אצו העתוני אים הצעירים אל עורך-דין שמואל תמיר, לא יכלו להוציא מפיו כל רמו על דרך הגנתו, הסתפקו בניחוש לא מתקבל על הדעת: תמיר ירצה להוכיח כי שילאנסקי רצה להתאבד בי משרד החוק כמחאה על השילומים, ואז יהיה שמח".

קלפים חבוים. בגמר ההפסקה באה הי הפתעה העיקרית, בחקירה המוקדמת של עמוס קינן נמצע הסניגור מלשאלו שאלות, למען לא לגלות את קלפיו באותו שלב, והכל הני חו, משום מה, ששמואל תמיר ינהג באותה שיטה, אך הנה קם תמיר ופתח בחקירת שתי וערב של שפילנר משך שעותים רצופות.

אם קיוה משהו שחקירה זו תגלה את קו הגנתו העתי של תמיר, הרי נכונה לו אכזבה. תמיר לא גילה קו אחד, אלא תריסר קוים, הטיל בזאת מסך-עשן סמיך מסביב לכוונותיו. הוא ניסה, כאילו, להוכיח ששילאנסקי לא היה בלל בבנין אלא הוכנס לתוכו על ידי

שביתות

"תנו לנו כסף!"

פועלי בית החרושת למלט שמשון (העור לס הזה 779) היו רגילים לראות מדי פעם אחד או יותר ממנהלי החברה מגיעים במכוני גית פרטית, לבקור בבית החרושת. בדרך כלל לא היו בקורים אלה מעוררים אלא התענינות מעטה, אולם משנודמו במקום כמה מנהלים ישחד נמוגה אדישותם, הרגילה של הפועלים, הם ראו' במאורע הזדמנות מצוינת להזכיר לאנשים החשובים כי 'טרם שולמה להם משכורתם.

תחילה התקדלו כמה פועלים שצעקו לעומת המנהלים: "כסף! כסף!" לאחר זמן קצר הצטרפו שאר הפועלים וחיש מהר הדהדה בין גבעות הר-טוב החשופות תביעתם לי תשלום. אחד הפועלים, עולה עירקי מתושבי המעברה הסמוכים צעק בקול היסטרי: "תנו לנו את כספנו! אנחנו עבדנו בשבילכם ועכשיו אין לנו מה לאכול!"

לא היו אלה דברי הגזמה: שלש מאות הפועלים העוסקים בהקמת מכוניות הענק טרם קבלו את משכורת חודש אוגוסט — קבלו תחת זאת שתי מפרעות: בסך הכל שני שלישים של המשכורת. בשביל 250 תושבי המעברה העובדים בבית החרושת, הי תה זו מכה קשה ביותר: לרבים מהם לא מספיקה המשכורת, ארבע לירות בממוצע

גם כשניגשו לעריכת אסיפתו הראשונה לא השאיר דבר למול ולמקרה. הוא קבע את האסיפה במועד, ומול המקום, בו נערכה בד" יוק אסיפה שניה מטעם הציונים הכלליים (אולם מונרבי, תלאביב), כשיצא קהל הצ" יונים הכלליים מאולמו אל הרחוב מצא את עצמו, להפתעתו, בקהל של אחדות-העומה, נאלץ לשמוע את נאומו של מנהיג המפלגה החדשה, שבקע מרמקול שהותקן על אחת המרפסות.

תחבורה

ידוק וצהוב

בתחילת 1952 סיפר צבי פנקס, שר התח" בורה המונה, לכנסת את הפרשה המדיאנה של התחבורה העירונית והבידעירונית הי לקויות, סיכם את הויכוח בפתרון יחיד: מתן רשיונות המוני לכל נהג ההופך את מכוניתו למונית. אך היות ומספר המכוניות לא היה גדול עד כדי יצירת מהפכה שלמה, הסכים האוצר להקציב מטבע זו לרכישת מוניות, ביתור לחברות הבידעירוניות הגדור לוח, שם היה נאלץ אדם הרוצה לנסוע לא מחוץ לעיר להבטיח את מקומו שבוע מראש. החברות עטו על המציאה, הומינו מספר

מונית החברה הבידעירונית (עם כתובות אמריקאיות)

תנאים פשוטים:

לפועל שחור, גם כשהם מקבלים אותה בזמן. עתה תבעו בכל תוקף להכריז שביתה עד לתשלום המשכורת.

עבר זמן הויכוחים. אותו יום הת קשרו חברי ועד העובדים המקומי עם מועי צת הפועלים בירושלים, ביקשו את דעתה על השביתה שפרצה. ההסתדרות, שהביעה את תמיכתה העקרונית בשביתה, ביקשה בכל זא לדחותה לימים מספר, לאפשר משא ומתן

רב של מכוניות. אך שמואל פישר, ותיק חברת טתיד ומנהלה משך שנים רבות, נכשל דווקא בחברתו, כשביקש להזמין 50 מכוני יות, להפוך את השרות ליעיל ונוח. פישר, ביהו עם שני חבריו עזבו את המסגרת הצ" רה, הצליחו להתקשר עם חברת הענק הא מריקנית גיימס ווטס, בעלת אלפי מוניות ומפיצה יחידה של מכוניות דה'סוטו. המשא ומתן, שנמשך זמן קצר, נסתיים בהצלחה,

יותר קל אם ידחו את ערעורנו, לצטור — לא. כעבור שבוע בא מפנה נוסף. פסק בית הדין המחוזי, בערעור: שוטר נמצא נשקע 24 שעות ביממה בין אם הוא במדינה או בלא מדים.

משטרה

המעגל

השבוע חל שני חשוב בצמרת המשטרה: ראש המחלקה הפלילית יהודה פראג, הועבר לתפקיד מפקד חטיבת חופים וגבולות. לגבי האיש הפשוט זוהי ידיעה חשובה פחות או יותר, הכל בהתאם לענין. אולם בין קציני המשטרה הגבוהים רבה המתיחות: מי יבוא במקום מי? העברת קצין אחד גוררת אחר ריה שינויים במתכונת המעגל: על כל מקום שנחסם מתפנה מקום אחר. כמובן שרבים הנתושים וגדולה המתיחות.

אחד נכנס ואחד יוצא. השבוע נתפרסמו הפרטים המלאים: במקומו של יהודה פראג נתמנה ס. מ. מ. אפרים הופשטטר הצעיר והבלונדי, שעשה קריירה מסחררת. תוך השנתיים האחרונות, במקומו של הופשטטר, כראש המחלקה לזהוי וחקר, נתמנה ס. מ. מ. אריה שור, שנתפרסם בזמנו במשרד סט טריפוס, ולא דוקא לשבח. אז הועבר שור למקומו של ס. מ. מ. ידן פרומקין, לראשות מחלקת האפסלציה. פרומקין, שהיה זמן מסוים נציג בתי זיונות לא הצליח לקבל תפקיד זה באופן קבוע, נכנס השבוע בחזרה לתפקידו הישן. הוצא הוא ראש חטיבת חופים וגבולות, איצור שפי, שקרנו ירדה, כנראה, מאז שביית הימאים. שפי מונה לסגן מנהל בתי הסוהר, תפקיד אדמיניסטרטיבי גידא ללא כל שייכות למשטרה ישראל.

התחייך השבוע סמל משטרה ותיק, אחד הצופים המרותקים לאתרו מחול המועד: טוב לפחות שדאגות אלה אינן נופלות מסלול קי.

ארגונים

סוסים וגבינה

ידי התופרות היו מלאות עבודה. לקראת המאורע הגדול עמלו להכין בעוד מועד את השמלות לעשרות נשות החברה הגבוהה. אותה שעה עמלו אותן הנשים עצמן להכין את המאורע שנקבע תחילה לחנוכה, הוקדם במפתיע בכמה חודשים כדי לנצל את נוכחותו של אירועיג מילר, שישא הסתדרות ציוני אמריקני. שוק האסוף של ארגון נשים ציוניות כלליות (ראשי התיבות מצטרפות לאנצ'ן, השם המסורתי של החייל האוסטראלי).

לרבים (ובעיקר לרבות) היתה זו הזדמנות ראשונה לסקור את הבניין החדש של

הארץ

שחיה חפשיה וחזה ל-50 מטר לילדים עד גיל 144. (הארץ) אהרן זן, נתניה ידועות שניה, ראש הממשלה המיר את נ. גולדמן. (ידיעות אחרונות) שלום גינצברג (גבעתיים) באס או בריטון? לעת עתה אין כל ידיעה על מקום המצאו של 800 ילדי בית התנוך בגבעת עליה. (אמר) מתתיהו גרינבלט, רעננה בנימין נוב, ירושלים המצאם, בלי ספק. רפאל הלפרין, מפתח חגופות ומר ישראל המקצועי... (העולם הזה) חיים יהודה, תל-אביב קורס לרזון.

ציוני אמריקה, בית יפה ומרווח אך חסר כל חידושים אדריכליים. גם מוצגי השוק לא היו מפתיעים במיוחד: בובות וסוסים על גלגלים, מרבדים ושאר המוצגים אשר נשים תרצות יכולות להכין אותם. אלא שמסמל הערב לא היו מוצגי התוצרת המקומית. הקהל הצטופף מסביב לדלפק אחד, שנשא סחורה בלתי-אמנותית ביותר: עריי

* משרד המשטרה סחולץ לשניים: משרת ישראל (בפקוד המפקח הכללי יחזקאל סהר) ומחלקת בתי הסוהר. אין כל קשר בין שתי החטיבות, גם המדים והתפקידים שונים לגמרי.

מיוחד" או "מיותר" — היא לא יכולה להבין ביוק. האפתחה הראשונה באה כאשר ישבו בני המשפחה לארוחת הערב: הביצה השלוקה שהוגשה לבעל הכילה קורטוב של נוול רירי מתחת לקליפה. גם טעמה היה משונה במקצת. האשה מיהרה לפתוח את הביצה השנייה והשלישית — בסך הכל: 120 אפתעות בלי חי נעימות ביותר.

או נתעורר חושה הבלשי של המשפחה. הוחלט כי למלה "מיוחד" או "מיותר" הן מסתורית קשר עם מצב הביצה. לכן, מיד בצאתו לעבודה בבוקר, פנה הבעל למרכז תנובה. האם אתם חותמים "מיוחד" או "מיותר" על ביצים? הוא שאל את הפקיד. "כן", היתה התשובה. "חותמים" "מיוחד" על ביצים המיועדות לדגירה. הן לא לאכילה". האיש עזב את המשרד רק חצי מרצה: רק חצי הראשון של תשובת הפקיד הכילה חידוש בשבילו.

הווי

הפתחה בבית קפה

הלקוח שנכנס לבית הקפה במרכז הכרמל, חיפה, לא היה שונה מרובות לקוחות הנכנסים מדי יום לבתי קפה בכל רחבי הארץ: הוא רק ביקש כוס תה וצונצונת לבנייה. גם בית הקפה לא היה שונה בהרבה משאר בתי הקפה בארץ. היום היה חם והלקוח לגם מן התה, הווי בשקט.

סלח לי אדוני! שמע קול מגומס פונה אליו. בניב גרמני טהור. "אולי אתה רוצה לעבור לגן? שם יותר נעים." ובעוד הלקוח מתקשה להחליט, נטל המלצר האדיב את כוס התה והלבנייה, הניחם על שולחן מוצל בגן. הלקוח כמעט נפל מכסאו מרוב הפתעה: זה קרוב לשלשים שנה שהוא חי בארץ וטרם נתקל באדיבות כזו. על כל פנים, לא מצד מלצר בבית קפה. הוא התבונן במלצר, אדם בעל קומה בינונית, פנים קמוטות, שער שחור, ביקש לדעת עליו כמה פרטים. המלצר סייר פר לו כי שמו יצחק בילובסקי, ליד ליפציג, חניך אוניברסיטת יינה, עלה ארצה ב-1933. סוד אדיבותו: עד לפני ארבעה חודשים עסק במקצוע מכובד ביותר. מסכות שונות עבר למלצרות.

"אדוני יסלח לי אם אינני עדיין מלצר מושלם." ביקש מן הלקוח בצניעות. "רק לכשתהיה כבר מלצר ישראלי של ממש ימצאו דברים רבים עליהם יהיה לסלוח לך."

כישוף הבנות

מה, גולד? מה גולד? שאלו 75 חברי קבר צה"ל יורעאל במתיחות. התשובה התמהמהה. כשניטנה לבסוף, גרמה לדכאון כללי. גולדה בת.

יצחק בילובסקי מלצר בלתי מלצר

אין זאת אומרת שאנשי קבוצת יורעאל — שהם כולם ארצישראליים, — שנאמרים בנות. להיפך, אולם בקבוצה הסכו קבנות קל-לה. מאז נוסדה ע"י קבוצת משותרי הגדוד הראשון של הפלמ"ח לפני 4 שנים, נולדו בה 7 בנות. לא נולד אף בן אחד. הבחורים — כולם בריאים וחסונים — הסתכלו איש ברעהו, תמהו לסיבת התופעה. הרבה תיאוריות הושמעו, אולם רק אחת התקבלה על הדעת: מעיין יורעאל, המספק את המים לקבוצה, הוא מכושף.

בלבד. הוא אינו שותף לרכוש העירייה, אך נו יכול להחליט מאומה בכוח זה ללא הבעת לים האמיתיים. ההמשך היה מעצב: באחד מימי השבוע שעבר, בשעה 8.30 בבוקר, הופיעו בחצר בית הספר הכללי בגבעת עליה מאות ילדים מבית התנוך, ללא תיקיהם, אך בלויית אלהותיהם, פרצו דרך המרפסת אל תוך הבנין, השביתו את הלימודים תוך לכלוך הקירות, הפגינו בצורה זו את רוגזם. המשטרה שהופיעה, הסתלקה לאחר זמן קצר, כי חן שברגיל אינה מתערבת בסכסוכי עבר וזה ושביתות שקטות. מאידך נתגלו הילדים השובתים ככת חשוב באותו מעמד. סינן עתה נאי צעיר: "אילו נדחה המשפט הציבורי נגד הער העברי ל-48 שעות, היה לסניגור עצמאי מצויין."

אלימות

פוגרים יהודי

המיסיון הצרפתי סינטיז-סוף, ברחוב 4 ביפה, עמד לפני ארבע שנים בפני בעיה קשה: תלמידיו הערביים עזבו את העיר

האורחות בשוק ארגון נשים ציוניות-כלליות סחורה בלתי אמנותית

השאירו את המוסד ריק. הפתרון היה ברור: המציאות החדשה: ויתור על הוראת הדת והנוצרי, לימוד השפה העברית, רכישת תלמידים יהודיים.

כיום לומדים כמאתיים ילדים יהודיים, רובם בני משפחות עולי ציראק שהתקשו בבתי הספר העממיים, לא עיכלו את השינוי המהיר בין המתון שהורגלו אליו לבין הדי סוער שבבית הספר העברי.

תפקידו של האח אירליד ויאלה במוסד לא הצטמצם בהוראה בלבד: הוא נהג לסייע במכונית המוסד את התלמידים מבתיים בבוקר, להחזירם לשם לאחר גמר הלימודים. כשבוע שעבר, כשחנתה המכונית ברחוב ירושלים, רמת גן, יצאו 50 בחורי-ישיבה לומדים בבית הכנסת הסמוך, התנפלו על הכמר, הכוהו ללא רחמים, בין השאר, מרטו את שערות זקנו החד.

עוברים ושבים, שסלדו מפני המעשה, הפיידו את האח המוכה מהבריגונים, דאגו שהמכונית תמשיך את דרכה למשטרה. הרחוב נחלץ לשניים בדעותיו: חלקו האחד המך במלחמה במיסיון, חלקו השני טען ש"ישראל היא מדינה דמוקרטית". אך רובם בחלו בשיתת האגרוף. בינתיים שלח האח ג'ארא, מנהלו הרזה והממושקף של המיסיון, מחאה חריפה ל-75 של כתובות: הוא חייקן, האומות המאורחות, וממשלת ישראל.

שוק שחור

האפרוחים לא נולדו

פניה של עקרת הבית קרנו מרוב נחת. זה עתה הביא בעלה 120 ביצים גדולות, עם התחמתן של תנובה עליהן. קנייתן זאת מ"מיטחמה" סיפר לה. היא מיהרה להכניס את הביצים למקרר. פן יפגע בהן החום. היא לא התעניינה ביותר במקור הביצים: זה נראה לה דבר חסר חשיבות. רק דבר אחד העסיק אותה: נוסף לחותמת הגדולה של תנובה, היתה טבועה גם מלה מסקרנת —

מה גדולה של מיצרכי מזון (חלב משומר, תה, גבינה ועוד) שנמכרו בזול הזול ובדי נדיבה. מקור המיצרכים היה לוטה ערפל. ההנחה המתקבלת ביותר על הדעת: סקרי פים אמריקאיים. למקטרגים היתה תשובה מוכנה: "מה יש? בשוק האמהות העובלות (שנתקיים לא מכבר) מכרו גם כן כל מיני מזונות שנמסרו להם על ידי המשטרה, ממחסן מזונות שהוחזק דמו על ידה..."

נוער

השובתים היו ילדים

כאשר שוחררה יפו והפכה לחלק מתל-אביב, קיבלו שני זרמי חינוך את הבניין הירקרק וההדור של בית הספר הנוצרי ל-שעבר בג'בליה, חלקוהו שוה בשוה: ה"קומה הראשונה — למורחי, הקומה השניה — לזרם העובדים, בעוד שני החדרים שב"קומה השלישית חולקו לשנים, חדר לכל זרם.

ברבות השנים גדל מחזור התלמידים של ה"חום השמאלי שנאלץ, כמו בשאר חלקי ה"

ארץ, ללמד במשמרת שניה. אחרי הצהריים, מנהל המוסד, אריה בוכנר, שלח בזמנו מכתב אל ד"ר אליהו מרון, מנהלה המנוח של מחלקת החינוך העירונית, שהכיל בקשה נמרצת לאכנס את תלמידי הזרם ה"ח"י" במקום אחר, לאפשר על ידי כך נוחיות בדי גימלית להמשך הלימודים. טען שהמצב ה"אבסורדי של שכנות זו, גורם קשים עצור מים, מזיק.

העירייה הבטיחה להסדיר את העניין, אבל לא מהרה ביותר לממש את ההבטחה. ה"חוצאה: לפני התחלת לימודי השנה, כשי"ביו מספר התלמידים הצריך קיום משמרת שלישית, הלכו הורים אל סגן ראש העיר, ד"ר חיים לבנון, הזכירו לו שברחוב 229 נבנה בית ספר כללי, וזאת בתקופה של אי-קיום ההבטחות להעביר תחילה את התלמידי דים הדתיים מבית הספר השמאלי. ראש העיר בפועל הבטיח להקים, מיד לאחר התגים, את הצריפים הדרושים לפינוי, הסביר כי המצב בבית הספר הכללי הי גדול ביפו, המונה 1500 תלמידים, עמד במצבים קשים יותר, קיים שלש משמרות זה יותר משנה, קיבל בצדק בנין חדש בן שש כיתות בשכונה היפואית. ההורים קיבו לו את ההבטחה בסיפוק. אך עם תום התגים כשהצריפים עדיין לא הושלמו, החלו לוחצים על מחנכי בניהם לפנות אל משרד ה"חינוך הממשלתי, לפתור את הבעיה.

חומר מצויין. הברור שהתקיים בנוכחות נציגי שני הזרמים ובלי נוכחות נציגי ה"עירייה, בעלת הרכוש, נסתים בהחלטת ה"שר להרשות לכמה כיתות של בית הלימוד להשתמש, בשעות אחר הצהריים, בחדרי בנין בית הספר הכללי, בו למדו כשלוש מאות ילד. משהופיע המורה עם תלמידיו, נאמר לו כי פקודה מפורשת מהעירייה צותה לסרב למסור את החדרים. טוענת העירייה: אין כל סמכות חוקית למשרד החינוך להחליט מה שהחליט, מורי רשת החינוך כפופים ב"עניי אדמיניסטרטיבי להוראות הרשבות המקומית, למשרד החינוך השפעה פדגוגית

משפט צדק

סרטים

קול הזעם

בדים

הכרזות

אלזה לודנסקי (קלוד גוליה), רופאה נאי שמת ברצח הרחמים של מאהבה, חולה חשון מרעא. היא מובאת למשפט וחבר מושבעים מתמנה לחרוץ עליה דין. הסרט משתדל להר כיה משפט צדק לא ייתכן; אנשים אינם מסוגלים להיות אובייקטיביים במידה כזאת שיוכלו להחליט בכנות אם הנאשמת חייבת ברין או לא. כל מיני גורמים צודדים עוזרים לעזות את הדין.

ריקודי ריטה היינורט ("קרה זה בטרינידאד")
ללא כשרון, אישיות קולנועית

לשיא חדש הגיע השבוע קול ישראל, כש הודיע (בכל הרצינות): "עצם העובדה ש' אומה קטנה כשלנו זוכה להיות מוצגת בפני מיליוני צופים בעולם באמצעות שחקנים כמו גריגורי פק, כוור המלך, וקרק ראגלס, כלולין, גורמת לנו סיפוק...".

כאשר באו בתלונה אל עורך הדין פיליס קורנברין, מי שהיה שופט מחוזי בימי ה' מנדט, על שאינו משנה את שמו לשם עברי, השיב: "כאשר יתנו לי משרה ממשלתית - אשנה. עד אז אין לי צורך".

הכרזה חברת הכנסת שושנה פריסקי, בסתחה את שוק האסיף של ארגון הנשים הציוניות-כלליות: "הגבירות תסתכלנה ב' מוצגים היפים שהכינונו: הרחקים יוכלו ל' הכיט אותה שעה במלצרות היפות".

באותו מעמד נשא אברהם גורמן, סגן נשיא הסתדרות ציוני אמריקה, משאלה: "הלואי והיינו כסתדרים עם הנשים שלנו ב' אמריקה בצורה כה יפה כמו שאנו (ציוני ארצות הברית) מסתדרים עם הנשים הציוניות כלליות בישראל".

הכרזה מסוג זה נעשתה על ידי ד"ר שמשון יוניצ'מן, עצור אריטריאה לש' עבר, יושב ראש הוועד הפועל של תנועת ה' חרות, כאשר החליט לערוך סימפוזיון לעניני התנועה. חשש יוניצ'מן פן המלה "סימפוזיון" תפחיד את הצבור, רמז פמודעות כי ילמדו בקורס את תורת "השליחות לחוץ-לארץ". התוצאה: הרשמה מדידת של חמ' שים מועמדים.

כמות

אחר מעורביו של על המשמר לא נשמר בשבוע שעבר, פירסם, בעמודו הראשון של היום המפמ"י את תמונתו של ג'אווהאר-לאל נהרו, ראש ממשלת הודו, כשמתחתה כתובת: מוחמד מוסאדק.

תמונת הענק של יצחק שדה, שקשטה מאז מותו את קיר קפה בס' בתל-אביב נעלמה השבוע. הסיבה: יגאל אלון ראה אותה ביקש מאת הצק איש-כסית לה' סירה כיוון ש"אין מקומה בבית הקפה". אחר חזר אלון לקבוצתו, גיוסר, לפקר את אשתו התולה.

טובה (הנערה והכוש) פדרו, בת לאם ילדת גרמניה ואב ליד הונגריה, הנשואה ל' בן משפחה-ספרדית ארצישראלית, גילתה את אשר סיפרו לה (כחודית) על אופי הספרדים: "כל ספרדי הוא חיה, כל ספרדיה היא מחיה".

אחר הרחיבה א' הדיבור על תכניתה לנסוע לאמריקה בסוף העונה, כדי "לראות, לאכול בשר ולהשתלם". יסע לפניה: בעלה, חיים פדרו, שפרש השבוע מתיאטרון החטאטא יסע עוד השנה ללמוד באמריקה.

הזמר סידור בילרסקי הרגיע אנשים ש' חששו כי לא ימצאוהו בניוירק אם יאבדו את כתובתו: "תשאל את האדם הראשון ברחוב איפה גר בילרסקי, הוא יגיד לך!".

אחר כך התנפל בילרסקי על הזמר אברהם וילקומירסקי, האשים אותו שהוא שקרן. הסיבה: משהי מסר לבילרסקי כאילו אמר וילקומירסקי שאין לו צורך לבקר בקונצרט של בילרסקי, כי הוא עצמו שר יותר טוב. במכתב שכתב ז'אן פול סארטר ליוז' בישראל, הביע את התקפה כי במחזהו בולתיים סגורות, המוצג בתיאטרון זירה, לא תקצץ הצגותיה הישראליות כמו שעשתה בהפוצה הציינית (הנערה והכוש). האפי' פיור של אקוויסטציליות יכול לרגוע: בולתיים סגורות מוצג בשלמחו.

מאשר יצירה עשויה בהרבה אומנות, בקצת פחות אמנות. אף על פי כן, משפט צדק הוא סרט המציג בעיה מענינת וחשובה בצורה נאה ומושכת.

"קרה זה בטרינידאד"

ריטה היינורט עלתה לגדולה בסרט גילדה. חזירתה אל הבד, לאחר תרומתה הגדולה ל' עלי האן, היא בסרט תאום. גם כאן העלילה נסובה על מזימות בין-לאומיות שריטה מש' משת להן מרכז. המצלמה אינה מניחה לה לזמן ממושך, מנציחה אותה מכל הזוויות ה' אפשריות, לזכרת אותה רוקדת שני רקודים סוערים, לפי מיטב המסורת הגילדית.

זהו סרט משעשע, בתנאי שהצופה לא יח' ייחס אליו במלוא הרצינות, יסתפק בהסתכלות בהיחור שהיא, אף על פי שאיננה יודעת כלל לשחק, אישיות קולנועית מובהקת. ל' צידה בסרט, שותפה הותיק גלן פורד.

העולם הזה ממליץ על:
קול הזעם
משפט צדק

כל הרושם הטוב פג לכשהמצלמה נוסשת את ההמון, מתעכבת על פרצופיהם הקשעממים של עתונאים ואנשי מדע המתפלספים לא' עמוקות אודות נושא הסרט: אלימות.

קול הזעם מספר על האווארד טיילור (פראנק לאבניו), סועל מבוסס המתחבר, דרך מקרה, אל פושע מועד, גרי (לוי ברידג'ו). השנים משתתפים במספר פשעים זעירים, אחר מחד לטים לבצע משהו גדול: חטיפת בנו של ה' מיליונר המקומי. בעת החטיפה רוצח גרי באכזריות את החטוף. לאחר מכן הענינים מתפתחים במהירות רבה; האווארד, אחוז מ' סר כליות, מגלה את הסוד והמטרה עוצרת את השנים.

תלייה בככר. הם מוחזקים בבנין המרכ' זי בעיר, המשמש משטרה, כלא מעצר, בית משפט. בלילה נאסף בככר שלפני הבנין קהל עצום, מוסט על ידי סידרת מאמרים בעתון ה' מקומי שהגוזים במתכוון, כדי להעלות את התפוצה, את היקף הפשעים שבוצעו על ידי השנים.

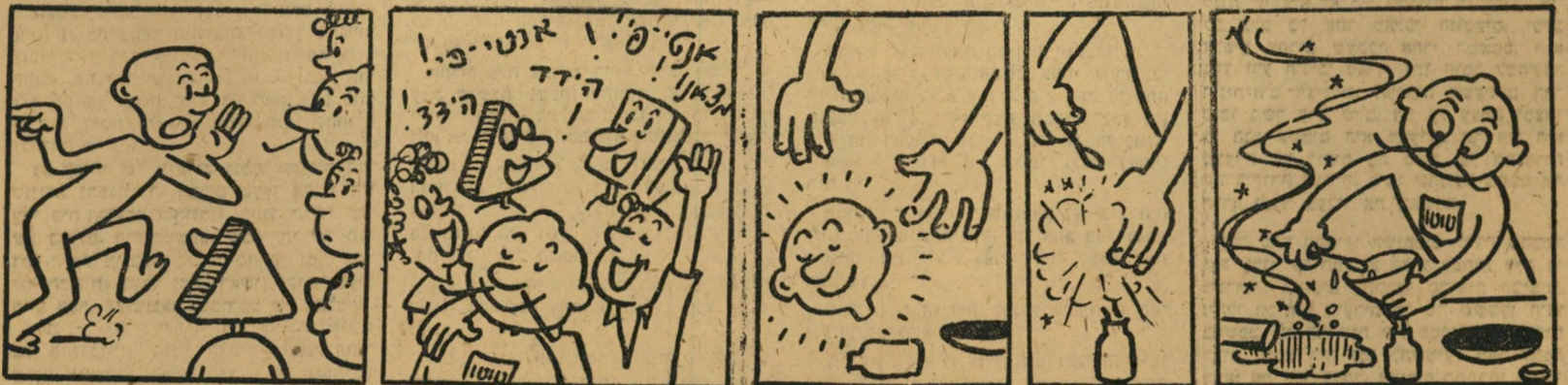
המשטרה, עומדת אין אונים בפני ההמון, השלטונות אינם מעזים לפזרו בנושק חם, שני הפושעים ניתלים בככר העיר.

יותר מדי כסף. הוא לא הסביר מניין יש לחברת קולאמביה עודף כספי למימון ההס' רטה בארץ: הכנסות החברות ההוליוודיות מהצגת סרטיהם בארץ, הכנסות שאין ביכול' תן להוציאן.

קרק ראגלס הודה, מששאל על תגובת הקהל, בשעת הופעתו בתל-אביב וחיה, כי לא העלה על דעתו שבני עמים זרים, שאינם דוברים אנגלית, יכירו את פניו, וכי "התרגש מאד מאד". כן לא העלה, כנראה, על דעתו: שחברת קולאמביה הודיעה מראש, במודעות בעתונות, כי הוא עומד להפיץ במפתיע במקום שהופיע במפתיע.

דוקטור אחד

חיירים שבאו מאמריקה גילו כיצד זכה בשעתו, לוי אשכול, לתואר דוקטור. כאשר ביקר מי שהיה עתיד להיות שר-האוצר ב' ארצות-הברית כדי לאסוף כסף למגבית, סברו עסקני המגבית המקצועיים שאין זה נאה כי אדם כמוהו יתהלך חסר תואר, לכן החליטו, פשוט, להעניק לו, בכוח עצמם, את התואר דוקטור (לאיסוף כספים?).

האם הומצא האנטי-פי במקרה ברגע האחרון ממשי איש לא העז להאמין בואת. בידיים רועדות שפך טוטו באמצעות משפך ימה טיפות לתוך שבוק. שוב ארעה התפוצצות המשפך הפך לזאש אדם

המשוגעים השתוללו מרוב שמחה, אך תועת הניל באמצע הופסקה. משוגע נרגש הביא את הידעה הנורי לית: צבא הלולאים מתקדם לעבר מתנהילים, זומם להשמדם...

להשמיד כיום ה' את כל הידדים, כדי למנוע כל הפיכה עתידה נגד משטרם. המחלתרת התכוננה לפעולה, כדי למנוע את האסון, חיכתה שטוטו ימצוא את האנטי-פי שיהסוד את בני-הלולאים לבני-אדם. טוטו כבר נואש מלהמצוא את הסם כעוד יתעד. לפתע איר' ה' התפוצצות כבירה.

אחרי שהתפוצצה, הגיעה רותי לכוכב מרובע, מאומלם גזע של אנשי-ספוגה בעלי רמקולים במקום ראשים, שם נכלאה בבית המשוגעים. מקום מישכנם של הלולאים ש' נודדו כטויות כעזי-ראשים, משוגעים אלה צרו מחתרת שבראשה עמדו טוטו, מנח' גם, ומסרה, איש הפלמ"ח.

למחרת נודע כי מנהיגי המפגנות זממו

(המשך מעמוד 6)

לעלות על הבמה? מכריו השופט מלחי מתוך הקהל מופיעה דמות בעלת זקן שחור, מרכיבה משקפיים; זהו הסופר מירד שיף, העד הראשון של הסניגוריה. הוא הוזמן להעיד בעיקר בדבר רמתו התרבותית של הנוער. עדותו מלאה הפתעות ומן הרגע הראשון הוא משליך פצצה לאולם בית המשפט: העד: "הרמה התרבותית כאן היא גבוהה שבעולס! הראיה: באולם זה ישוים כחמאלפי צעירים שבאו כאן רק מתוך התעניינות בנושא רציני". ליבסון: "אתה ביקרת בחוץ לארץ. האם אתה יכול לערוך איזה השוואה עם המצב הקיים שם?" העד: "כן. הנה לדוגמה מיאמי ביץ', עיר בגודל תל-אביב. אין שם אף חנות ספרים אחת. אם רוצים ספר קונים אותו בבית מרקחת (דראגסטור). רק ספר קל". ליבסון: "כמה תיאסורונים יש בווישינגטון?" העד: "אף לא אחד!"

מתנדבים לנסוע לחוץ-לארץ

ההפתעות בעדות שיף לא היו מוגבלות לתשובותיו לסניגור. גם שאלות הקסיגור תמר: "התסכים אתי? ספרות היא בייטו של הרמה התרבותית?" העד: "כן". תמר: "אמרת בדברך כי רמתו התרבותית של הנוער הישראלי היא הגבוהה ביותר בעולם. אם כן, הספרות הישראלית היא טובה ביותר בעולם". העד: "בדיוק כן". תמר: "האם אתה מגדיר את עצמך כסופר צעיר?" העד: "כן". תמר: "אם כן, הרי אתה אחד הסופרים הטובים ביותר בעולם". העד (בחיזוק): "כן". תמר: "מה דעותיך על צניעות, מר שיף?" העד, מושך בכתפיו וצוחק: "העולם הזה בחר בי כסופר השנה. מי אני שאשוב אחרת?"

תמר: "מה דעתך על ההתנדבות?" העד: "ברגע שמתחילים לתת לאנשים פקודות, מתה ההתנדבות. אז אנשים מוכנים להתנב, למשל, לנסוע לחוץ לארץ ללמוד". תמר: "אולי תמנה לי כמה מן השטחים בחיי המדינה שבהם מראה הנוער נכונות להתנדב?" העד: "פקידות ממשלתית...". תמר: "מה עוד?" העד: "הוראה...". תמר: "מה עוד?" העד: "אה...". תמר: "קשה למצוא, מה?"

אין מספיק מדריכים!

צעד הצטחק. לא היה לו, כנראה, מה להשיב. הוא חזר לאולם ובמקומו עלה אדם בגיל העמידה, רזה וחקיק, רפאל מושיב, חבר מועצת פועלי תל-אביב מטעם מפא"י, מפעילי ההסתדרות בקרב הנוער. העד: "שכר המדורים הנדרש מתחיל ב'תספורת' כיום הופך את המדורים למותרות שלא רבים יכולים להרשות לעצמם. בכל זאת צרים בתי-הספר מלהכיל את כל המבקשים. זה מעיד על שאיפה לתרבות גם של הנוער וגם של הוריו". תמר: "האם יש מספיק מדריכים בתנועת הנוער?" העד: "לא. אין מספיק. אולם הסיבה אינה נעוצה בחסר מתנדבים. מדריך בתנועת נוער אינו דבר סינתיטי. הוא עצמו צריך לעבור את כור ההתהוות של חבטה נוער, תהליך ממושך וקשה. אבל אם ישנו אדם כזה, נוכחתי לדעת כי הוא תמיד מוכן להתנדב ולהדריך".

עם עדותו של מושיב נגמרו עדויות הקסניגור והסניגוריה. העדים שעלו אחריו היו עדי בית-המשפט שהוזמנו מתוך הקהל שישב באולם. בית-המשפט, שבחירתו של העד היה מוגבלת ביותר מחסור זמן, בחר לפי תכונות קשה. מעמדו גיל. ראשון נקרא להעיד חיים חפר, הסופר והמחבר המפורסם של הפלמ"ח. העד: "גם בפלמ"ח היו מידות שונות של התנדבות: תמיד הצטיינו אנשי ההפשרות ותנועות הנוער. בו בזמן שמתוכם הוקמו 32 ישובים יסוד אנשי הפלמ"ח שלא השתייכו לתנועות פחות נקודות".

העד שיף טעה. בווישינגטון, בירת ארצות הברית קיימים כמה תיאסורונים. ביניהם: ארינה תיאסור (זירה). תיאסורון שליד המכללה הקטלית המספרת וכן להקות בעלות זמר וזרות אחרות.

השופט מלחי: "האם, במשך סיורך בין הישובים החדשים שהוקמו עכשיו, מצאת השראה באותה מידה שהיתה קיימת בין הישובים הוותיקים?" העד: "לא. לכן השירים שאני מחבר עתה דנים בנושאים אחרים מאלה שחברתי בימי הפלמ"ח. אני רוצה גם לציין כי תקופת הגבורה של הפלמ"ח לא היתה בקרב כי אם בחיי העבודה שקדמו למלחמה. אותו הצורך בהתנדבות לחיי עבודה ויישוב גבולות קיים גם כיום".

המפלגות: תופעה חיובית

העד השני, יהודה גבאי, צעיר שחרחר לבוש בקפדנות התרכו בענייני הספורט. הנוגעים לנוער. הוא היה מוסמך לזה: ב-1947 זכה באליפות הים התיכון, באחווה,

הקודם ירדה רמת התנדבותו של הנוער? העד: "להיפך. אפילו אם חלה ירידה בכמות הרי האיכות עלתה בהרבה". בטרם יכול הסניגור לקרוא לעד האחרון, חיים פלד, הנאשם, נשמעה צעקה מתוך האולם: "זה לא משפט צבורי על הנוער אם לא מדברים על השילומים מגרמניה!"

אם שמורק לא הצליח...

מהלך המשפט נפסק לרגע קט, מתוך האולם נשמעו הקריאות: "שקט! בוז! לא להפריע!" והמשפט נמשך. חיים פלד, צעיר יפה-תואר, גבוה, מוצק (הקסיגור התנגד לו מחשש שיספיע בהופעתו על המושבעת היחידה) עלה לדוכן העדים. "מה יש לך לומר להגנתך?" שאל אותו השופט.

הסוף לא היה סוף. גם לאחר סיום המשפט עמדו קבוצות רבות ליד הקולנוע, התווכחו עליו. לא היו אלה כולם תושבי הסביבה שהשטעה המאחרת לא הדאינה אותם: ביניהם היו תושבים רבים של המושבות הסמוכות שנאלצו לחזור לבתיהם במוניות.

"בעדויות שנשמעו כאן..." התחיל הנאשם בגימיה של בטחון עצמי. אך השופט מלחי הפסיק אותו: הנאשם נקרא להעיד על עובדות, לא לסכם את העדויות שנשמעו עד כה.

תמר: "מדוע אין הנוער עושה משהו למען תקונו המצב?" הנאשם: "המדינה הזאת קיימת הודות לנוער שהקריב דם (הנאשם עצמו שירת ביחידה קרבית בג'ג'ג'ג'ג'). הוא יודע כי עתה מוקפת מדינה זו אויבים מבחוץ. לכן אין הוא קם להפילה מבפנים על ידי הפיכות". תמר: "מדוע אין הנוער נלחם בשחייתות?"

הנאשם: "אם ד"ר שמורק לא יכול היה למגר את המושבות אזי על אחת כמה וכמה שהנוער אינו יכול. אני רוצה לשאול את הקסיגור..."

מלחי: "אתה כאן לענות לתשובות הקסיגור, לא לשאול אותו".

ליבסון: "אילו נוצר, חס וחלילה, אותו מצב שהניע אותך להתנדב ב-1947, האם אתה חושב כי הנוער היה מתנדב שוב?"

הנאשם: "בלי כל ספק".

הפרעה מן האולם

השעה כבר היתה אחרי חצות. אלפי הצופים ישבו כבר למעלה מארבע שעות על כסאות שלא היו נוחים במיוחד, ישבו על

הארץ או עמדו צופים במעברים, שמרו על שקט מפליא (פרט לקבוצת מפרעיים מקצו ציה). איש כמעט לא קם ממקומו. איש לא עזב באמצע. ככל זאת החליט השופט מלחי כי עליו לסיים את פרשת העדויות, הגביל את שני הפרקליטים לנאומי-סיכום של עשר דקות בלבד.

סיכומו של תמר היה למעשה רחוק מלהיות קיטרוני. כל המשפט הזה, אמר, בא כדי לתת לנוער חומר מחשבה, לתבוע ממנו שייתנער מאדישותו, יתחיל לפעול. הנוער חייב להכיר בעובדה כי הוא יכול לפעול. אני אומר כי הנוער היה בסדר, אינו בסדר כיום אולם יכול להיות בסדר".

הגנתו של אליעזר ליבסון התרכזה בעיקר בעובדה כי התנאים הקיימים כיום והמשימות שהם מסילים על הנוער שונים בתכלית מכל מה שהיה עד כה. הן רק לפני זמן קצר ביותר עשה הנוער מהפכה אדירה. לא יבוא כעת להפוך את תוצאותיהם. דברים רבים שנעשו עד כה בהתנדבות הסכו עכשיו תפסיקו חובה מובנים מאליהם. בחור אשר טעם עשה גדולות והתנדב לשנת שרות יודע עתה גם כן כי כה וכה ייקרא לשרות שנתיים בצבא. גם כשאמרו לו כי יצטרך לשרת שנתיים וחצי במקום שנתיים...

...הית'גריס איתה-לצבא! נשמעה קריאה מהדהדת מפינה רחוקה של האולם. לא היתה זאת קריאה ספונטאנית של אדם המתרגש ממשנה, אלא קריאה סיסמא של תועמלן מקצועי שקיוה לעורר הר המוני. אך ההמון השתיק אותו.

היתה זאת ההפרעה הרצינית ביותר של המשפט. המולה קטנה כמה, הפריעה לסניגור. אולם ליבסון המשיך בנאומו, השאיר את מלאכת המשפט לצופים שרצו לשמוע את המשפט. גם כשאמרו לו לשרת חצי שנה נוספת לא התנגד הנוער. האין זאת הדין העולה על כל התנדבות אחרת?

המושבעים מחליטים

ואו באה נקודת השיא של כל המשפט: סק הדיון. השופט מלחי פנה לשופטים הימושבעים הסביר להם את תפקידם, האחריות הרובצת עליהם לפסוק אם הנוער אשם או זכאי. אינם מוגבלים למה ששמעו וראו. אינם כן הערר. עליהם לתת את התשובות לפי מיטב ידיעותיהם ומצפונם. אתם גם רשאים להמנע מלפסוק.

המושבעים, שנבחרו מתוך הקהל ללא כל הכנה מוקדמת, התחכחו ביניהם. אחדים, שלא הבינו מה בדיוק תפקידם, רצו לנמק את תשובותיהם. אך לבסוף נגשו אחד אחד ל"מיקרופון, השיבו לשאלות השופט.

האם הנוער לקוי בחוסר נכונות להתנדב בות?

לידו רשם שופט שני את התשובות: גמי, נמו, נמנע, אשם, אשם, אשם, זכאי... כעבור חמש דקות ניתן פסק הדין המלא: הנוער נמצא חייב (ברוב של שמונה נגד אחד, שלושה נמנעים). בחוסר נכונות להתנדבות בחיי החברה והמדינה; חייב (ברוב של שמונה נגד ארבע) בהעדר חוש ציבורי. רק באשמה השלישית — רמה תרבותית ירודה — ניצל כבודו. הוא נהנה מן הספק (תמשה נגד חמשה, שניים נמנעים).

היה זה פסק דין קטלני. 12 האנשים שפסקו אותו היו כולם צעירים, נבחרו מתוך אותו הנוער שהאשמה כונה אליו. אמנם לא היה זה משפט שהטיל עונשים, גם המסירות שהוציא לא היו מסקנות מנוסחות. אך לם בלב כל אחד מאלפי הנוכחים, ובלב אלפים אחרים שקעבו אחרי המשפט, הוא נטע זרע חינוכי מאלף, נתן חומר למחשבה ולניתוחים רציונליים. העובדה שצעירים התיכנסו משך ערב שלם, דנו על עצמם ומצאו כי הגם אשמים היא מצערת. אך אין היא מצערת אדם רואים בה סימן של התעוררות של ביקורת עצמית, סימן שהנוער מחפש את הדרך לנער מעליו את האשמה.

עוד טרם הספיקו השופטים לרדת מהבמה היה ברור כי המשפט השיג לפחות חלק מן מטרותיו: הצופים התקלהו קבוצות, קבוצות, ניהלו וכוונות סוערים על מה ששמעו וראו במשפט. על העדויות ועל פסק-הדין. אשמות רבות, שלא היה זמן להשמיען מעל לבמה מצאו את הדן בקהל. צעירים התחכחו אם ה"נאשם ייצג באמת את הנוער". ובכלל, סיכם אחד הבחורים, "משפט כזה אי-אפשר לסיים בערב אחד. יש בו יותר מדי דברים רציניים שצריכים לדבר עליהם".

"תכן שהיו גם מוצאים כמה דברים חיוביים אילו חקרו יותר", השלים בחור שני. "הרי ככל זאת הנוער שלנו שווה משהו".

העולם הזה" 782

הוא ישב כמעט צמוד לאחת משחקניות ה"קאמרי". היא נתנה בי מבט נצחון. והוא גם לא הפנה אלי את עינו.

מרוב אהבה

רק אמו המשיכה לרטון. מעולם לא היו במשפחה כשוררים, אמרה. תמיד היינו אנשים ישרים. אבל, אמא, ניסה דוקי להרגיעה. למשוררים רים שיקון. והיו גם משוררים שהתעשרו — גם ספרים התעשרו, הפסיקו אמו. קיוותי שהיה פועל חרוץ וישר.

קשה להניח את דעתה של אמא. והעיקר — הוא לא התבייש להימצא בחברתו. החל מתמצא בזיכרון של הבהומה. פתאום שמעתי חכה אתי (אתי!) ומביע דעתו כי איני מסוגלת לטעום של שיר. לגיטימי? וכי איני מתמצאת ב"סמלים". צד מלים אלה, לא ידעתי לכאורה לא היה מקשיב כלל חותיהם של "אותם סרסופים".

אבל אני נהניתי. אותן עלמותיחמד סחוטות, בייחוד ישיבה עד שעות הבוקר באולף דחוס-עשן ומעוכות תשוקה הממלאות את כסית ואת רובאל בחפשן גרויים. או ענין כלשהו. היו מסתכלות בי בקנאה. הן אמרתי: דוקי היה יפה-תואר, ועתה גם נעשה מפורסם. גם כשהחל נודע ויהרהר, ומעיר לי על סיפורי שהם "הימור" ומשום כך "חומר קל" או בקצור "זבל" וכי אני "חודרת" ולא "מעמיקה" — גם אז נהניתי בו. לננות. אם רציתי לעשות ממנו סופר, חייבת הייתי לגנוב גיגוני סופרים. יספסל לו כרצונו. בין כך ובין כך הוא יודע בעסק זה בין ימינו לשמאלו. העיקר הוא ירצה לברות.

אבל פתאום חזר להידרדר. ערב אחד — לא היה לו פנאי. למחרת, היה עסוק. מה, קרה, דוקי? שאלתי. אמא? לא, אמר דוקי. ראי, ורדה: סופר אני או אי? סופר?

וראי שגם אתה סופר, אמרתי לו. גס? התרתה דוקי. גם? סופר אני ואני זקוק למוספירה מתאימה. ואת, לך יש מושגים זעיר-בורגניים. את מניחה לי חופש פעולה. את כופה אותי לצמצום חירותי. תמיד אני רק בחברתך. אני צריך נסיון, הכרת אנשים. את גופסת כי ליצירתי זקוק אני לאוירה בוהמית לא שחוקים פרחים לאור השמש.

היה ברור שמישהו לימד אותו משהו. מי לימד אותך את זה? שאלתי.

הוא הסמיק, וכעס. אבל זה נכון, אמר. "היודע אתה מה פרוש הדברים שאמרתי? שאלתי. "הנה", אמר דוקי. את מנסה להשפיל אותי. חס וחלילה, דוקי, אמרתי לו. אבל מה זה שחשך מדבר אתה על יצירתך? דומני כי שכתת שכל הכספרות שלך היא בלוף.

כך את חושבת? אמר דוקי. ובכן, שמעי ואני לך מה שאמרו עלי שלונסקי ואליעזר וגדולי המבקרים — אבל כל אלה אינם יודעים איך עשינו את הספרות הספּשית שלך. נסיתי להוכיח לו. מה לך, דוקי? אם הכול אמרים עלי שאני משורר גאון, איך את צריכה להתקשר ולאמור את הדפני? אמר דוקי. מה? חשוב איך נעשה הדבר? שופטים לפי התוצאה. שאני מי שחשאלתי, ויגידו לך שאני סופר לפחות מוכשר. את עין, את. מקנאה את בי על פרסומי ועל הצלחתי.

נדהמתי. לא הוספתי מלה אחת, והלכתי. נסיתי לזכור לנצח את קרה לו. הייתכן שכל הפרסום הזה היה את ראשו? ואולי משטה הוא בי? אבל דוקי איננו מסוגל לשטות. אולי מישוה משטה. בו?

כעבור כמה ערבים פגשתי בכסית. הוא ישב כצמוד לאחת משחקניות הקאמרי. היא נתנה בי מבט נצחון, והוא גם לא הפנה אלי את עינו.

לבי נשבר, וכן הלאה, וכן הלאה. זאת הן יודעות על סה, ואין צורך לפרט לכן. עד שהחלשתי כי גם עשיתי אפשר ללכת לחיאתרן, והורשע לי היה כל כך נעים, ובכלל, גם סקחים אפשר לסבול לפעמים.

ופתאום, והנה דוקי לפני. הפעם הכירני יפה.

"שלום, ורדה", הוא אומר לי. "לאן זה נעלמתי?"

מה יש, דוקי? שאלתי. "אותה נבלה חרבנה, איך? איזו נבלה?" מיתמם דוקי. "הביטי, ורדה: אינני יודע מה קרה לי. בזמן האחרון אין לי השראה. אני מנסה לכתוב ואינני מצליח כלל. זה נורא אולי את זוכרת: פעם זורח לי כמו כלום. וכעת — אפס. חשבתי: אולי את תעזרי לתפוס את האוירה, את המבונט... מה?"

"דוקי", אמרתי לו. "מה שלום המוסק?"

"בסדר", אמר דוקי. "מה יש?"

"חזור אל המוסק שם האוירה המתאימה לך."

"באמת?" תממה דוקי. "כן", אמרתי לו. "ואין זה קשה כלל. אני אלמד אותך איך עושים זאת. אתה רק נסה. מדוע לא תנסה, דוקי?" ואז לחשתי לכולם, בסוד, כי דוקי הוא סופר נסתר, גלא שהוא מאותם "החיים את החומר", כמו אמיל זולא, ולכן עובד הוא כמכונאי, ובקרב יפה ספן ויפליג ליאפאן. ואחר כך נהנו כולם מדבריו המגומגמים בעניני ספרות, וביוחד מזה שאינו קורא ספרים, וזה סימן ברור שיש לו סופר גדול. ואחר כך עשיתי לו סיפור נורא סוציאליסטי, עם מעבדי רשע ועם פועלים צדיקים ועם סוף טראגי, והכננו את הסיפור למשא, ואחר כך חיברנו שיר בלי חרוזים וכלי משקל ובלי כלום, אבל מלא מלים כאלה: שריר, שיר, מכונה, תנופת-גלגל-פונד, על המשמר חסף את זה כבכורה בטרם קץ.

אתן אינכן קוראות שירים, ולכן נדמה לכן כי איש איננו מעונין בהם. אתן טועות. אין אתן יודעות מה טוב השוק לסחורה זאת. אמנם אין איש קורא שירים, אבל כמעט כל עתון מוכרח להדפיסם. ואמרים כי שיר — כלומר מלים מנוקדות — עושה רושם רציני על הקוראים. וכל עתון, — אינני יודעת למה — רוצה להיראות רציני. אבל השירים צריכים להיות לפי רוח הזמן.

כלומר: מודרניים. כלומר: שישאו חן בעיני קורק. אויל ובעיני יצמח ובעיני שאר כיוצא בהם. אוי לעינים! אבל אויות-עניים זאת אין קל ממנה. על כל פנים, לדוקי ולי היה סנובזים זה מכרה-זהב.

לקחנו מלים מפטופטיהם בי ילדי השכנים, ועשינו שיר בשביל הארץ. זה היה כך: "גיגי קאלאואסא / מחריא שם בטיראסא / גומה, כלב, הסה! / אשכול שוכב על קאסא / טראק בום באלאבאסא / אכלתי אצל דאסא / סלאט חציל וחסא / דילמה דאלאי בלהאסא / וכן הלאה. אחד משירי טפש כתב לזה פרוש. ודוקי זכה לפרסום רב.

עורך המדור הספרותי בהארץ שם לב לדוקי. ולכן הלמתי את הברזל בעוור מלבו, ומיד דחפתי לו שיר חדש. בשיר זה היו שלוש מאות שורה (חציין בנות מלה אחת). והאמנה לי קיבלנו מחירו כשמונים לירה. כי אגודת ה"סופרים קבעה תעריף גבוה מאוד למלים מנוקדות.

דוקי התבלבל. את הממון ותפס יפה. אבל לא תפס מה הקשר בין אותם פטופטים לממון. גם הפרסום שהוצא לו פתגום לא נעם לו ב"ת. הוא החל מטרד אותי בשאלות. שאלו אותו אם הוא "כנעני", ובכן, מה זה "כנעני"? אמרו עליו שהוא "קומוניסט" ואמרו עליו שהוא "פאשיסט" ואמרו עליו שהוא "אנטיסמט" ואמרו עליו שהוא "המלה האחרונה העל-תה את חמתו. כל המלם נשמעו לו כדברי גידוף. אבל מלה ארוכה זאת נשמעה לו בצליל של עכירה מינית. וכשהוא תופס סטירת-לחי עלול הוא לשבר לכת. המצב נעשה מסוכן.

כדי להניח את דעתו, שלחתי שיררשם למפא"י. עתה לפחות ידע מה הוא.

הוא היה משורר. משורר זה לא רק סופר: זה הרבה יותר. הנה, שאלנה את עצמכן. את מי אתן מתות להכיר? "משורר אמתי או סתם סופר?"

שלחתי את דוקי כשכרטיס המפלגה בידו האחת ושיר ארוך בידו השנייה. למערכת דבר. דוקי גמגם מה שגמגם, ונעשה רושם נהדר. נפלו לפניו חומות דבר גם בלי תקיפת שופר. השיר נדפס, והממון שולם.

כך עברנו על כל העתונים, יומיים, שבועניים, ירחיים — טהפנו את כלם.

הנה החזנו מביע דעות באגנות. נעשינו מומחים ב"ספרות, בעיור, בחיאתרן, במיסיקה, בקולנוע, בהיסטוריה, באנטומולוגיה, בארכיאולוגיה, בצבאות, בהשמדת פשעים ובפסיכולוגיה. כתבנו מאמרים על דת בודה ועל דת יון, על המשטר בסין ועל העבדות בסעודיה. על מוחמד נגיב ועל צירילי צ'פלין, על פונטיקורבו ועל מונטיקארלו ועל איבון די קארלו ועל גידול קרפיונים.

ואלה העורכים מדפיסים, בדרך כלל, דומה שאין הם מסכימים להדפיס אפילו בייחוד טובה. אבל כשראו את ה"טמבל שלי" אשמעו את גמגומי, לא יכלו לעמוד בפניו. ב"חזו נהנו העורכים מתוכנתו להסכים לכל דבריהם. כך לי מדתי אותה: אל תתוכח, רק הרכן ראשך והגד "מ" לכל מה שיאמרו לך.

אני עצמי החלתי מקהרתת חרטה, פן "איכרתי ימי כשנסיח לעשות ספרות הגונה. הנה, למי הממון ולמי הכבוד ולמי התהלה וההוד? — לנאד. אבל אז לא חשבתי לנאד, כלל וכלל לא. הייתי מאוהבת בו עד שגעון.

"ובכן, דוקי", אמרתי לו. "הנה גם אתה סופר. איך זה?"

"מסריח", אמר דוקי. "אבל אין דבר."

בחרייר-לעבודה לגלג עלי בתחילה, אבל אחר כך התי-פארו בו. "זה דוקי", היו מצביעים עליו. "הסופר!"

בכסית ראוהו כילד פלא. בייחוד תפלאו לענותו. כשהיו מזכירים לפניו את יצירותיו, היה מסמיק. ובשבתה — לא היה כמוהו.

מקודם היה איזו. כשהיה מנסק לי, היה מטפח את מלוא פני ברוק. אבל היה נוח למדי, כי מרוב עצלותו היה גם שתקן, והניח לי לפטפט כרצוני. אחריו — מי היה אחריו? — כבר אינני זוכרת. אחר כך היה מוסא. למוסא היה שפם עצום, שחור כפחם. גם זה נגמר, ואז באו עוד. ואז באה האהבה הגדולה.

אהה, חביבותי! היודעות אתן מה היא האהבה הגדולה? כן, כל אחת מכן יודעת להלכה מה היתה רוצה לחוש. ולעולם אין זה בא, וכן הלאה, וכן הלאה. אבל אם רוצים, רוצים ממש, שיבוא משהו חדש, שלם, נהדר — זה בא. הכול אמרו עליו שהוא טמבל. ואני רבתי עם כל חברי. עם אחודות בגלל שאמרו עליו שהוא כסיל, ועם אחי רות בגלל שאמרו עליו שהוא יפה-תואר. הוי, איזה פרוי פיל, ואיזו קומה! העינים העגומות לבדן היו מספיקות כדי להפיל בשבי גודר ח"ן. כלבה מי שצוחקת לי. הייתי רוצה לראות איך תתנהג עמלה אחרת במקומי. בקיצור — התאהבתי בו במבט ראשון. זכורנה את העובדה הפשוטה הזאת. מי שלא תזכור את העובדה הפשוטה הזאת לא תת-פוס כלל מדוע נכנסתי לתוך התסביכות האיומה.

ובכן ראיתי — ונזנחתי. ואז ניסיתי כך וניסיתי כך, ואין לי צורך לפרט לכן מה עושה עמלה שהתאהבה כדי להסב אליה את עיניו. ולא הצלחתי. הוא פשוט לא שם לב. אז ביקשתי את תנה (היא כה מכוערת עד כי מותר לה להיות טובת-לב) שתספר לי שאני סופרת. טיפש כזה, חשבתי, מן הסתם הוא גם סנוב.

חנה סיפרה לי מה שסיפרה, ובטוב-לבה ודאי גם הג-זימה קצת, כי הנה, ערב אחד, אומר הוא לי בערמומיות שלי-טמבלים: "אני יודע מי את. את הסופרת ורדה אפרת". וזעמתי פנים כנתפסת בקלקלתי. "ואם כן", אמרתי לו.

מה בכך?"

"לא כלום", אומר הוא. "ואת באמת מפורסמת?"

כשפרסמים אותי, עניתי לו. "אני מפורסמת."

"אה, ענה הוא. כאילו גיליתי לו תגלית. ואי, כמובן, באה השאלה: "תרגי ללכת אתי לכסית?"

התכוננתי לזה. החזק הוא שאסור להסכים להצעה ה-ראשונה. "לא", אמרתי לו. "חברת מבלי-עולם זאת איננה מענינת אותי."

"איפה אוכל לפגוש אותך?" שאל (סוף סוף!).

אבל הוא משך דוקא לכסית. מכונאי היה, ואני שער-תי מה הוא מספר לחברייר-לעבודה על פגישותיו אתי ועם אנשים ששמותיהם נדפסים בעתונים.

צרת בני חיל אלה, הטמבלים יפה-תואר, היא שהם ילודי אשה. כלומר: לכל אחד מהם אם. ואם מכירה את בנה, ויודעת את פרי בטנה, והיא מדריכה אותו בעצות. סופרת? כסית? שומר נפשו ירחק מהם.

גם לי היו קשיים "חברתיים". כשם שלא נעצה לו ה-עובדה שאני סופרת, כך גם לי — אחרי עבור הסנסאציה הראשונה בין מכיר — לא נעמה העובדה שהוא מכונאי.

מה הוא? שאלו תחילה בלחש.

ואני הייתי עונה בגאווה: "מכונאי סוג אלה". ואחר כך החלו שואלים: "איפה המכונאי שלך?" ואחר כך היו מעמידים אותו במבוכה בשאלות כלאחר-כך, עד שגם הוא, הטמבל, תפס כי מלגלים עליו.

"אמא צודקת", אמר לי פתאום. "סופרת איננה ענין בשבילי."

ראיתי כי הענין מידרדר במדרון. מה היה עלי לעשות? אמרתי לו: "דוקי (כך הוא נקרא), דוקי, הרוצה אתה להיות סופר?"

"לא", אמר דוקי.

אמרתי לו: "תהיה מפורסם, דוקי."

"אבל איני יכול", אמר דוקי. "הכתיבה עבודה קשה. אין משלמים יומית, ובקבלנות לא אספיק כלום. כשאני צריך לכתוב מכתב —"

"דוקי", אמרתי לו. "אני אוהבת אותך."

"טוב", אמר דוקי. "אבל את מבינה, זה ככה: אמא אומרת —"

"דוקי", אמרתי לו. "תהיה סופר ותהיה מפורסם ויהיה לך ממון רב, ותחברן את מסי-ההכנסה, כמו כל הסופרים."